

Ο

ΤΥΦΛΟΠΟΝΤΙΚΑΣ

περιοδικό που εκδίδεται στα Γιάννενα

...η τρομοκρατία στα Γιάννενα... Περιήγηση στα στέκια... η προβατοποίηση και τα εξάμηνα...τα γενέθλια του πρωθυπουργού...κρίση, πόλεμος και η εργατική τάξη.....

Ο

ΤΥΦΛΟΠΟΝΤΙΚΑΣ

Τεύχος 1 δολ. 70

1 Μάρτη '84

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.
και περάσαμε όμορφα	3
το κείμενο συμπαρόστασης	5
τ' ανάποδα	6
το α' λέκειο και ο φυσισμός εντός των πυλών	7
αριστεροί φαντάροι	7
η κατάταξη	8
το «γίγνεσθαι δεν είναι «αναπαριστάνειν»	9
αφιέρωμα	13
<i>μια περιήγηση μέσα από διάφορα στέκια μας</i>	
η προβατοποίηση και τα εξάμηνα	18
αιέν τυφλοπολιτεύεσθαι	22
αντεπικαιρότητα	25
τα γενέθλια του πρωθυπουργού	27
η χρωματιστή	29
η ζωή μπορεί να πεθάνει. Ο θάνατος όμως δεν πρόκειται να ζήσει . . .	30
η κρίση ο πόλεμος και η εργατική τάξη	35
τοπίο	39

Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν προσωπικές απόψεις

Διευθύνεται από τη καλή διάθεση μερικών
Υπεύθυνος έκδοσης: Δημήτρης Λέντας
Λαμπριδίου 4 Γιάννενα

Τυπώθηκε στα Γιάννενα
στο τυπογραφείο Ιωσήφ Φ. Γκούρα
28ης Οκτωβρίου 28 Γιάννενα - τηλ. 33598

και περάσαμε όμορφα

Και να που η πόλη μας απέκτησε έντονη κινητικότητα. Φώτα, σημασιούλες, πανώ λιμουζίνες μαύρες και επιβλητικές, υπουργοί, πρωθυπουργοί, λοιποί πολιτικοί και πολλές κόσμος. Κόσμος συνωστισμένος κι έκπληκτος. «Κύττα τον, κύττα τον! Ναί, αυτός είναι!»

Όλη αυτή η μασκαράτα' καλά τα πήγε. Όλοι μασκαρεύτηκαν, όλοι προβλήθηκαν, όλοι ενθουσίασαν το κοινό. Βέβαια μεγάλες πολιτικές συγκεντρώσεις αυτή τη φορά δεν είχαμε αλλά τι να κάνουμε; Μας φθάνει που ήρθαν!

Τι ωραία αυτοκίνητα, τί πολλοί χωροφύλακες τί κομψοί σωματοφύλακες, όλα τα χορτάσαμε!

ΔΥΟ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΣΤΟΝ ΣΤΟΝ ΙΔΙΟ ΡΥΘΜΟ

Σόλη αυτήν την κινητικότητα υπάρχουν και ορισμένα σημεία που φυσικά δεν προβλήθηκαν και πολύ.

Το πρωί της Τετάρτης (22-2) έγιναν συλλήψεις για εξακρίβωση στοιχείων σε φοιτητές που κρατούσαν πανώ στο κέντρο της πόλης. Το πανώ ήταν για το θέμα του υυσοκομείου και της υγείας. γενικότερα. Από αυτό το πανώ εκείνο που έχει μείνει πιά είναι ένα μικρό κομματάκι. Το υπόλοιπο σχίστηκε, κομματιάσθηκε από υπέρζηλους πάλτες που δικάζονται θετικά στο φαινόμενο σοσιαλδημοκρατία με χρώμα πράσινο και μπόλικη καταστολή.

Βέβαια το γεγονός δεν μας ξενίζει μιας και ο ζήλος των άνω πολιτών ήταν από μέρες γνωστός: «Αν ανέβει πανώ όπως έγινε και πέρσυ στην ομιλία του πρωθυπουργού, θα το κατεβάσουμε αμέσως».

Το περιεχόμενο του πανώ και των προκηρύξεων που μοίρασαν οι συνάδελφοι φοιτητές ήταν:

«Όχι στην εμπόρευματοποίηση της υγείας, υγεία για όλο το λαό, να χτισθεί το νοσοκομείο»

Το πανώ σκίστηκε, Η δημοκρατία όμως έπαθε κάτι χειρότερο. Η νέα τρομοκρατία δεν θα περάσει.

Λίγες ώρες μετά από το γεγονός, ξεκίνησε πορεία ο σύλλογος σπουδαστών της Ακαδημίας με αίτημα την ανωτατοποίηση της Ακαδημίας και την προσωπική επαφή με τον Πρωθυπουργό. Στην πορεία η ΔΑΠ απείχε ενώ η ΠΑΣΠ δήλωσε την αντίθεσή της και αποχώρησε.

Δεν ξέραμε πως και τόσο γρήγορα, αλλά στη μέση της πορείας κοντα στη Στρατολογία κατεφθασαν δεκάδες δραστήριοι χωροφύλακες και όρμησαν να τη σταματήσουν. Κοντά στα γεγονότα υπήρχε και ο Εισαγγελέας και ο νομάρχης κ. Μαρτίνης. Από το γνωστό ζήλο των χωροφυλάκων κακοποιήθηκαν φοιτητές ενώ κλούβα έφθανε για ενισχύσεις.

Μετά απο λίγο η πορεία συνέχισε ως την νομαρχία όπου μόνο ο αξιότιμος νομάρχης υπήρχε. Όλοι οι άλλοι, υπουργοί, πρωθυπουργοί καπνός.

Οι χωροφύλακες την Τετάρτη (22-2) έδειξαν για μια ακόμη φορά την δημοκρατική τους ευαισθησία. Κανείς τους συνάμα, δεν είχε επωμίδες με τον αριθμό του. Σε καταγγελία πολλών φοιτητών γι' αυτό, υπεύθυνος είπε μπροστά σ'όλο τον κόσμο «Αφού δεν θέλει να βάλει, δεν έβαλε» Εκείνο που μένει να πούμε είναι:

ΜΑΤ και ΜΕΛ για μια Ελλάδα νέα.

Αυτά για όσους παραλυρούν μέσα απ' το μύθο του ΠΑΣΟΚ και μέσα από το ρυθμό που παίζει η αλλαγή. Η καταστολή υπάρχει, η καθημερινή ζωή ολοένα και φασιστικοποιείται ενώ όλα λειτουργούν στην αστική πολιτική, διαχείρισης και στήριξης του συστήματος, απ' το ΠΑΣΟΚ.

Αυτά για όσους πιστεύουν ότι με το να μην είναι νεοδημοκράτες και δεξιοί είναι σοσιαλιστές. Αν είναι, τότε: Ζήτω το σοσιαλιστικό ξύλο που φάγαμε!

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ

Την Παρασκευή 24 Φλεβάρη στο 3μελές πλημμελειοδικείο Γιαννίνων δικάστηκαν 6 πολίτες (3 φοιτητές, 2 φιλόλογοι και ένας οπλίτης) με την κατηγορία της φθοράς κρατικής περιουσίας και κλοπής που έγινε τον Νοέμβρη του 82 στο χώρο του Πανεπιστημίου Γιαννίνων κατά τη διάρκεια ενός πάρτυ.

Κατά τη διάρκεια της δίκης ΚΑΝΕΝΑ στοιχείο δεν παρουσιάστηκε εναντίων των κατηγορουμένων. Το δικαστήριο στηριζόμενο στην ομολογία ενός κατηγορουμένου ο οποίος ανέφερε ονόματα απλά παρευρισκομένων στο πάρτυ (πέρνοντας έτσι το βραβείο του ανδρισμού όπως παρατήρησε ο δικαστής) καταδίκασε 5 ΑΘΩΟΥΣ σε φυλάκιση συνολικά 8 χρόνων (χωρίς αναστολή) αφήνοντας άφωνους ακροατές και δικηγόρους.

Το σκάνδαλο αυτό της αδικίας βρίσκει όλο το φοιτητικό - και όχι μόνο - κόσμο ριζικά αντίθετο για τους παρακάτω λόγους:

1. Γιατί ανοίγεται ένα νομικό προηγούμενο στα Γιάννενα για τη ποινικοποίηση της Πανεπιστημιακής ζωής, καταρρίπτοντας στη πράξη το Πανεπιστημιακό άσυλο.

2. Και το σπουδαιότερο έχουμε για πρώτη φορά (στα Γιάννενα τουλάχιστον) το φαινόμενο της τιμωρίας πολιτών όχι για αδικήματα αλλά για προθέσεις, επειδή οι κατηγορούμενοι (που δεν υπάρχει εναντίον τους στοιχείο) δεν αποκάλυψαν τουλάχιστον άλλους «πραγματικά ενόχους».

3. Το ερώτημα που πλανιέται γύρω μας είναι αν ο διασυρμός αυτός της ελληνικής δικαιοσύνης υφείλεται σε άτομα (κακό δικαστή) ή σε γενικότερη κυβερνητική επιλογή. Αυτό όμως θα το μάθει όλος ο λαός όταν εκδικαστεί η έφεση η οποία ζητάμε να γίνει στις 8 Μάρτη. Καλούμε με αυτό το κείμενο τον ίδιο τον υπουργό δικαιοσύνης και το υφυπουργείο Νέας γενιάς να παραστούν στη δίκη. Η καταδίκη χωρίς αποδείξεις και μάρτυρες αφορά κάθε Έλληνα πολίτη.

ΚΑΛΟΥΜΕ όλο τον Γιαννιώτικο λαό σε συμπάρασταση τη Δευτέρα στις 11 το πρωί έξω από το δικαστήριο όπου θα ορισθεί η ημερομηνία της έφεσης. Η φυλάκιση αθώων δεν πρέπει να παραταθεί.

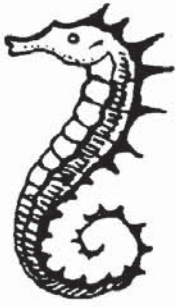
ΖΗΤΑΜΕ να αφηθούν όλοι οι κατηγορούμενοι ελεύθεροι μέχρι την έφεση.

ΖΗΤΑΜΕ να γίνει η έφεση στις 8 του Μάρτη.

ΑΠΑΙΤΟΥΜΕ να μην επανκληφθεί η ποινικοποίηση υποθέσεων που αφορούν την Πανεπιστημιακή ζωή που καταργεί το Πανεπιστημιακό άσυλο.

Ακολουθούν 500 υπογραφές πολιτών

ι' ανάποδα

Καλά κάνεις προχώρα

Τώρα τελευταία, όλοι τα βρίσκουν. Οι γιατροί με τον Γεννηματά, η ΓΣΕΕ με τους βιομήχανους, ακόμα και ο Καραμανλής με τον Ανδρέα Παπανδρέου. Καλά κάνεις, και προχώρα είπε στον Πρωθυπουργό ο Πρόεδρος. Τον δρόμο φαίνεται ότι τον ξέρουν καλά και οι δύο. Κάποτε προχώρησε ο ένας, τώρα προχωράει ο άλλος!

Για όσους δεν την βρίσκουν το απόγευμα

Λύση γι' αυτό σερβίρεται στο φαντασμαγορικό «Βήμα» από παλιά. Έτσι παλιά διαβάσαμε: «άν θέλετε ν' αποφύγετε τη μονοτονία και να δραστηριοποιηθείτε, αφήνοντας την απογευματινή σας απραξία μία λύση είναι ο σύλλογος. Ένας από τους 5.000 συλλόγους... μπορεί να είναι: αθλητικός, λογοτεχνικός, πνευματικός, σύλλογος συμπαραστάσης (χριστιανικοί - αδελφότητες)...»

Κάποτε ήταν η ανάγκη του συλλόγου, τώρα είναι η μόδα. Κάποτε ο σύλλογος ταυτιζόταν με το νέο, τη προσπάθεια, την αντίσταση, τον αγώνα. Τώρα όλα υπάρχουν, πλασσαρονται, γίνονται ακίνδυνα «...οι σύλλογοι πραγματοποιούν κι άλλες εκδηλώσεις μέσω των οποίων μπορείτε να συσφίξετε τις κοινωνικές - οικογενειακές σχέσεις ή να ξεχωρίσετε ανθρώπους που σας ταιριάζουν περισσότερο...»

Κι όλα μοιάζουν καταναλωτικά, είναι καταναλωτικά και προπαντός ελληνικά. Καλό απόγευμα.

Τώρα πάμε καλύτερα

«Ο μπούφες λειτούργησε καθόλο το μήκος και το περιεχόμενό του και η φετινή έκπληξή του ήταν το χταπόδι» Ουίσκυ, χταπόδι, Καραμανλής, δημοσιογράφοι και πολλοί πολιτικοί:

«Εμείς οι δύο συμπράττομε» ακούστηκε να λέει ο Πρόεδρος στον Πρόεδρο της Βουλής. Μια άλλη στιγμή ακούστηκε ο κ. Φλωράκης να λέει στον Πρόεδρο «Τώρα πάμε καλύτερα». «Σας βοηθάω όλους να πηγαίνετε καλύτερα», ήταν η απάντησή του Προέδρου. Εθνική ομοψυχία, και πάσης Ελλάδος.

Το Α' Λύκειο και ο φασισμός εντός των πυλών.

Τα γεγονότα είναι γνωστά. Ένας μαθητής στο Α' Λύκειο αποβάλλεται. Ο λόγος ήταν ότι διακινούσε πολιτικά έντυπα στο γυμνάσιο. Απ' αυτό ενοχλούνται άλλοι μαθητές (μέλη της ΟΝΝΕΔ) και τον καταγγέλλουν στον διευθυντή. Ο καλός διευθυντής επαινεί τον «χαφιεδισμό» των καλών μαθητών και τιμωρεί τον κακό μαθητή. Τον καλό διευθυντή υπερασπίζονται όλοι οι καλοί άνθρωποι ενώ το μαθητή όλοι οι κακοί.

Εμείς οι κακοί λοιπόν, δεν δεχόμαστε την ισοπέδωση που προσφέρει το γυμνάσιο. Εμείς οι κακοί θα παλαίψουμε ενάντια στη τρομοκρατία και στη καταστολή που υπάρχει στην εκπαίδευση. Εμείς οι κακοί θέλουμε πολιτικοποιημένο το μαθητή και τον φοιτητή και όχι πρόβατο επί σφαγής.

Ήσυχία - τάξη και ασφάλεια και αλλαγή, πολλή αλλαγή.

Σύσσωμος ο δεξιός τύπος της πόλης, καταδικάζει τον μαθητή και ζητά να μη κυκλοφορούν πολιτικά έντυπα στο γυμνάσιο. Αλλά και το ίδιο το υπουργείο Παιδείας με εγκύκλιο του απαγορεύει την διακίνηση πολιτικών έντυπων μέσα από τα σχολεία. Κάτι κοινό υπάρχει, δεν νομίζετε;

αριστεροί φαντάροι

Σήμερα, η στρατευμένη νεολαία, 41 χρόνια μετά από την ίδρυση της ΕΠΟΝ, κηλοδηγημένη πιστά από τα ιδανικά της παλεύει

—Ενάντια στον εξευτελισμό, την εξουθένωση και την καταρράκωση

—Για την ελευθερία της έκφρασης γνώμης

Ενάντια στην αυθαιρεσία του κάθε ανώτερου

—Για την κατάργηση των φασιστικών και αντισυνταγματικών κανονισμών τύπου 20-1

—Ενάντια στον κατασταλτικό και απεργοσπαστικό του στρατού

Για την κατοχύρωση των δικαιωμάτων που προβλέπονται από το Σύνταγμα και την Παγκόσμια Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

ΑΡΙΣΤΕΡΟΙ ΦΑΝΤΑΡΟΙ

Γιάννινα, 23 Φλεβάρη 1984

η κατάταξη

Έβαλε και το τελευταίο βιβλίο στη θέση του
 Μετά πήγε και κάθισε
 στο γραφείο του μουρμουρίζοντας:
 «'Αν κάνω ξανά μετακόμιση
 να μου τρυπήσουν τη μύτη».
 Έγραψε τ' όνομα του σ' ένα κομμάτι
 χαρτόνι, «Ιωάννης Θανίδης»,
 άνοιξε την εξώπορτα και
 το κόλλησε στο κουδούνι του.
 Ύστερα ξανακάθισε στο γραφείο,
 άναψε τσιγάρο και
 βυθίστηκε στα χαρτιά του.
 Σκυλωνόσταζε αλλά έπρεπε να τελειώνει.
 Κάποια ώρα χτύπησε το κουδούνι.
 Πρώτη του μέρα σ' αυτή
 τη γειτονιά. Ποιός νά'ταν;
 Σηκώθηκε κι άνοιξε αφηρημένα.
 Ένα ζευγάρι νεαρό του χαμογελούσε.
 «Θα πάρετε τον Ριζοσπάστη, κύριε;»
 Άπλωσε το χέρι, πήρε την εφημερίδα,
 άνοιξε το συρτάρι, τους έδωσε χρήματα,
 είπε «γεια σας» και ξανακάθισε
 μπροστά στα χαρτιά του.
 Ούτε που ήξερε πόση ώρα πέρασε
 όταν ξαναχτύπησε το κουδούνι.
 Άνοιξε πάλι αφηρημένα
 Αυτή τη φορά ένας
 ευγενέστατος κύριος του 'πε:
 «Θέλετε τον Ελεύθερο Κόσμο;»
 Άπλωσε το χέρι, πήρε την εφημερίδα,
 άνοιξε το συρτάρι, του 'δωσε χρήματα,
 είπε «γεια σας» και πνίγοντας
 τα χασμουρητά του προσπάθησε
 να ξανασυγκεντρωθεί στα χαρτιά του
 Την άλλη μέρα
 στο Αστυνομικό Τμήμα της γειτονιάς,
 ο αξιωματικός υπηρεσίας
 ρωτούσε τον Διοικητή:

«Αυτόν τον νεοφερμένο, τον Θανίδη,
που θα τον κατατάξουμε;»
«Ξέρω γώ,» απαντούσε τσαντισμένα
ο κύριος Διοικητής,
«βάλτον με τους βλαμμένους».

Από το «Καληνύχτα σας» του Θανάση Ιωαννίδη.

Το «γίγνεσθαι δεν είναι «αναπαριστάνει» (DELEUZE)
ή γιατί το περιοδικό δεν {αρκει να } είναι «αριστερό».
{πρέπει να }

- Η κρίση της Αριστεράς!
- Σε αδιέξοδο η Αριστερά!
- Το βάθεμα της κρίσης!
- Περιοδικό της Αριστεράς!
- Η αριστερή πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ!
- Οι ...ανένταχτοι της Ν.Δ.!

Κουλουβάχατα. Κοντεύουμε να χάσουμε τ' αυγά και τα καλάθια. Όσοι τάχουν ακόμα δηλαδή.

Γεγονός είναι, τάχουμε δεν τάχουμε χάσει, πως ο όρος «αριστερός, αριστερή», Αριστερά γενικώτερα, άρχισε να δημιουργεί μια επιφυλακτικότητα και σ' αυτούς που τον χρησιμοποιούν - διαπιστώνεις μια προσπάθεια να τον αποφύγουν, να τον αντικαταστήσουν - αλλά και σ' αυτούς που τον ακούνε. Στους τελευταίους διακρίνεις ένα σκεπτικισμό και μια απορία. Και τέλος και στους μεν και στους δε, μένει μια ακαθόριστη εντύπωση ότι κάπου η έννοια έμεινε λειψή. Ότι κάπου το πράγμα χάνει.

Σημεία των καιρών!

Ιδιαίτερα τούτο γίνεται όταν ο όρος προτάσσεται για να χαρακτηρίσει κάτι που ακολουθεί. «Αριστερό έντυπο» π.χ. Πέρα από τους σκυπούς του μάρκετινγκ που εξυπηρετεί, ζητάει από την άλλη να μας προκαταλάβει, κομμάτι υποτιμώντας μας, αλλά κυρίως να μας επιβληθεί από καθέδρας. Εξουσία! Έχει άραγε ανάγκη να περιβληθεί κάποιο κύρος, αυθεντικότητα ή δεν ξέρω τι άλλο που του λείπει, ή λειτουργώντας μέσα στο συγκεκριμένο σύστημα με τις γνωστές δομές δεν μπορεί να υπάρξει αλλοιώς παρά μόνο σαν στοιχείο του στο βαθμό που το εκφράζει!

Όποιο από τα δύο κι αν συμβαίνει - αν συμβαίνει κάποιο απ' αυτά - ο χαρακτηρισμός αυτοαναίρεται. Και φυσικά η αναφορά στο συγκεκριμένο παράδειγμα είναι μόνο ενδεικτική. Αυτό ισχύει για κάθε τέτοιου είδους χρήση του όρου.

(*) να μπορούσε ίσως να γίνει μια προσπάθεια προηγουμένως ώστε να διευκρινιστούν τα εισαγωγικά του τίτλου. Ή ακόμα περισσότερο να διευκρινιστεί τί εννοείται

με την λέξη «Αριστερά». Οι πολιτικές δηλαδή και κοινωνικές εκείνες δυνάμεις που βρίσκονται αριστερά του Κέντρου. (Μας φώτισες! Σ.Σ.) Εκείνες ντε οι ..... «από το ΠΑΣΟΚ και άλλες δημοκρατικές δυνάμεις» που έλεγε ο Καλούδης. Της ΕΡΤ (τώρα μάλιστα! Σ.Σ.).

Τέλος πάντων. Άς σοβαρευτούμε όμως. Η όποια προσπάθεια διευκρίνισης θα έπεφτε στην παγίδα, συγνώμη, στα εισαγωγικά του τίτλου. Γιατί όσο εύκολα μπορεί να γίνει αυτό προκειμένου για τις πολιτικές δυνάμεις άλλο τόσο φαίνεται ακατόρθωτο για τις κοινωνικές, μιας και φυσικά εννοούνται όχι οι φύσει αλλά (και) θέσει αριστερές κοινωνικές δυνάμεις. Φυσιολογικά λοιπόν η όποια διευκρίνιση θα περιοριζόταν υποχρεωτικά στην κομματική έννοια του όρου. Και η διαφορά είναι ακριβώς εδώ. Γιατί ο όρος έχει χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά μ' αυτή την κομματική έννοια από το πολιτικό και κυρίως το κομματικό κατεστημένο στο σύνολό του, μέσα στη λειτουργία των κάθε είδους και μορφής δημοκρατικών και μη διακυβερνήσεων, έτσι και τόσο που σήμερα να μην σημαίνει τίποτα περισσότερο από κόμματα ή ομάδες. Έχει αφαιρεθεί δηλαδή από τον όρο κάθε κοινωνικό στοιχείο που θα μπορούσε να ήταν το σημαίνον και κατά συνέπεια θα συνιστούσε την υπόστασή του. Κι αυτό είναι ίσως το μεγαλύτερο κακό που έχει γίνει στην Αριστερά.

Από την άλλη μεριά η «αριστερά» συμμετείχε σε μια διαδικασία προς μια «αλλαγή» μη έχοντας ηθελημένα (?) συνειδητοποιήσει ότι αυτή ήταν και φυσικά παραμένει μια ά-γραφη έκφραση πόθου περισσότερο, παρά μια συνειδητή πολιτική επιλογή των μαζών. Όπως άλλωστε και το '64.

Υπάρχει λοιπόν ένας σοσιαλισμός στη σκέψη, ιδεαλιστικός, ενώ ο κάθε μεγέθους αστισμός κυριαρχεί στην καθημερινή ζωή.

Ταυτόχρονα, συμμετέχοντας η «αριστερά» στο παιχνίδι της αστικής δημοκρατίας βοήθησε στην υποβάθμιση της έννοιας. Μια υποβάθμιση που καθόρισε τη λειτουργία και της ίδιας της αριστεράς μέσα στα συγκεκριμένα πλαίσια, έτσι ώστε να αφηθεί να παρεισφρύσει η διαβρωτική εκείνη ιδεολογία της εξουσίας, που στην φθοροποιό διεργασία της ούτε η ίδια δεν είναι σε θέση ν' αντισταθεί.

Άλλωστε την αλήθεια την «φτιάχνει» κανείς, ακριβώς όπως φτιάχνει και το ψέμα! Κι ακόμα, είναι πολύ δύσκολο να κάνει κανείς άλματα πιά γρήγορα απ' αυτά της φθοράς.

Πολύ επιφανειακά χαρακτηρήστικε στην αρχή το περιορισμένο της έννοιας της λέξης αριστερά σαν σημεία των καιρών. Επειδή ούτε τα σημεία ούτε οι καιροί είναι γκόμενες, για τις οποίες υπάρχει ήδη η θέση ότι φταίνε για όλα είτε σαν πρώην είτε σαν επόμενες (κι ευτυχώς δηλαδή γιατί αυτές κι αν είναι πολύπλοκες), αλλά και επειδή δεν είναι απλά πρόβλημα ορολογίας, θα ήταν σκόπιμο να επιχειρηθεί η εξέταση της σχέσης των σημείων με τους καιρούς.

Κάνοντας κανείς μια αναφορά στο πρόσφατο παρελθόν θα διαπιστώσει ότι όχι τόσο οι ίδιοι οι καιροί όσο οι δυνατότητες έκφρασης αλλά κυρίως δράσης ατομικής και συλλογικής ήσαν διαφορετικές.

Ξεκινώντας από τη γενιά του εμφύλιου μέχρι και τη γενιά του πολυτεχνείου διαπιστώνεται μια ποικιλία των πιο πάνω δυνατοτήτων, αλλά και επιπέδων πάλης και αντιπαράθεσης. Δυνατότητες και αντιπαράθεσεις που είχαν το πλεονέκτημα να περιέχουν αλλά ταυτόχρονα και να χαρακτηρίζουν με μια πληρότητα όσους είχαν την ευκαιρία να τις εκμεταλευτούν.

Αυτούς οι οποίοι εκφράστηκαν, προχώρησαν την υπόθεση λίγο μπροστά κι ακόμα αυτό που λέμε «καθάρισαν». Με τον εαυτό τους και με τους άλλους.

Για τη γενιά της αντίστασης, και του εμφύλιου δε χρειάζεται να ειπωθεί τίποτα.

Η γενιά του 114, που θα πρέπει να σημειωθεί ήταν από τις πιο τυχερές μιάς και είχε τη δυνατότητα να συνδυάσει την πολιτική με την πολιτιστική έκφραση (η κουλτούρα έγινε βρισιά αργότερα), είτε μέσα από τους Λαμπράκηδες είτε μέσα από την ΕΔΗΝ ολοκληρώθηκε σε τέτοιο σημείο που οι περισσότεροι επώνυμοι τουλάχιστον έχουν σήμερα αποκατασταθεί (υπουργοί ΠΑΣΟΚ κ.ά.). Η γενιά της χούντας έχει καθαρίσει στο σύνολό της. Κι όχι μόνο με τις δυνατότητες που είχε ή δεν είχε να εκφραστεί. Το ότι έζησε τον καιρό της χούντας είναι αρκετό. Άλλωστε η ιδιομορφία της περίπτωσης είναι τέτοια που ήταν αρκετό να μην είσαι με τη χούντα κι ας μην έκανες τίποτε άλλο. Η ομοψυχία ήταν τόση κι αυτοί που έκαναν τόσοι πολλοί που κάλυπταν και την αδράνεια των υπολοίπων.

Για τη γενιά του Πολυτεχνείου τέλος δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι καθάρισε. Όσοι από τότε χρωστούσαν ακόμα και ένοιωθαν ημιτελείς συμπληρώθηκαν με την προσφορά των υπηρεσιών και των εμπειριών τους στα διάφορα Υπουργεία του ΠΑΣΟΚ.

Το σχηματικό συμπληρώνεται το 1974.

Σύσσωμος ο Ελληνικός λαός έχει καθαρίσει με την αποκατάσταση της δημοκρατίας. Ακολουθεί η νομιμοποίηση του ΚΚΕ κι όλα πέρνουν το δρόμο τους. Η έλλειψη θεωρητικών τοποθετήσεων του Σουισλώφ, συνδυασμένες με τις ανησυχίες της γενιάς του 114 φαντάζουν πολύ μακρινές. Οι όποιες δυνατότητες αριστερής έκφρασης που ακολούθησαν με αφορμή διάφορα ερεθίσματα, ήταν τόσο περιορισμένες που τα ΜΑΤ πανεύκολα και με την υπεροψία και μέθη του Δαρείου, τις διέλυσε. Η μεγάλη εκτόνωση του 73-74 είχε παίξει το σημαντικότερο ρόλο.

Κι αν υπήρχαν ορισμένα χρωστούμενα απ' αυτό το λογαριασμό αυτά ξώφλησαν το 81 με την άνοδο του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία. Κι έτσι καθάρισαν όλοι και γενικώς!

Αλλά το χειρότερο δεν είναι που σήμερα μια ολόκληρη γενιά και πολύ περισσότερο η Αριστερά ολόκληρη αισθάνεται χωρίς διέξοδο. Το χειρότερο είναι που όταν η ιστορία αργά ή γρήγορα φανερώνει τη διέξοδο (πάντα τη φανερώνει), όταν ξαφνικά παρουσιαστούν δυνατότητες αλλαγής τα άτομα δε θα βρίσκονται πιά στη θέση τους για να λάβουν μέρος. Γιατί η «αριστερά» δεν κατανόησε ακόμα ότι η μαχητικότητα και η καθημερινή επαναστατική συμπεριφορά είναι αντίστροφα ανάλογη της ηλικίας, έχοντας για αφετηρία τη βιολογική ακμή, την ιδεαλιστική έξαρση της νεαρής ηλικίας και την περιορισμένη Γνώση και Σοφία. Στοιχεία από τα οποία αποδεδειγμένα κα-

νείς όταν ωρμαζόντας καλεΐται ν' αντιμετωπίσει προβλήματα προσωπικής, ατομικής, οικογενειακής ακόμη και υπαρξιακής αποκατάστασης.

Διαδικασία δηλαδή που συνεπάγεται εμπειρίες, απογοητεύσεις και κυρίως συμβιβαστικότητα και αλλοτρίωση, χαρακτηρίζοντας πρόσκαιρους τους δεσμούς και τη σύνδεση ανθρώπων - κομμάτων αριστεράς.

Κι όλη αυτή η διεργασία σε αντιπαράθεση με μια αριστερή επαναστατική συμπεριφορά που θα πρέπει να είναι διαρκής, ένα είδος επανάστασης που συντελείται σε περιοχές ασήμαντες, καθημερινές, και η ηρωϊκή πράξη είναι μια μόνο στιγμή που μπορεί να μην έλθει ενώ τα ανιαρά πράγματα χωρίς μεγαλείο είναι η καθημερινότητα.

Το σύνθημα που από τη γενιά του 114 μέχρι το '74 δεν έχασε την επικαιρότητα του ήταν το «ψωμί, παιδεία, ελευθερία». Αμέσως μετά φάνηκε πως κι αυτό ήταν παρωχημένο. Ψωμί πέταξαν από κάποιον μπαλκόνι στη Θεσ/νίκη σε κάποια πορεία που ακούστηκε το σύνθημα. Οι φανατικοί εξοργίστηκαν, οι συνειδητοποιημένοι ένοιωσαν λίγοι και ξεπερασμένοι και όλοι αγρίεψαν με τον βέβηλο.

Για την ελευθερία ας μην αναφερθεί τίποτα περισσότερο παρά ότι προϋποθέτει απελευθέρωση. Του καθενός χωριστά και όλων μαζί. —«Μένει η Παιδεία.»—

Ανάμεσα στις εκλογές 63-64 ο Παπανοῦτσος, μετέπειτα Γ.Γ. του υπουργείου παιδείας και πολύ πριν καταστήσει Ακαδημαϊκός, είχε πει σε μια διάλεξη πως δεν υπάρχει καλή και κακή παιδεία. Εξαρτάται από το τί είδους πολίτες θέλει να φτιάξει κανείς για να διαλέξει την ανάλογη παιδεία. Η γενιά του 114 είχε συγκεκριμένα οράματα και για τους πολίτες και για την παιδεία. Κι αναφέρεται πάλι η γενιά του 114 γιατί μεταπολεμικά ήταν η πρώτη που είχε την ευκαιρία να εκφράσει αυτά τα οράματα. Παρ' όλα αυτά, από τότε, η «αριστερά» δεν είδε τη διαφορά μεταξύ παιδείας και εκπαίδευσης. Γιατί φυσικά οι πολίτες δεν φτιάχνονται στο Πανεπιστήμιο. Φτιάχνονται έξω απ' αυτό αλλά κυρίως πριν απ' αυτό.

Ακόμη η γενιά του 114 δεν πρόλαβε τότε να αντιληφθεί το διαζύγιο μεταξύ κράτους και κοινωνίας. Κάτι που οριοθετήθηκε καθαρά μετά το '74 και που παρ' όλη τη νομιμοποίησή του από το ΠΑΣ(Ο)Κ φαίνεται να αγνοεί ή να μη λαβαίνει υπ' όψη της η «Αριστερά», εξακολουθώντας να λειτουργεί μακριά από τα κοινωνικά δεδομένα και κοντύτερα στους νόμους του συστήματος. Μια λειτουργία χαρακτηρισμένη από στόχους, στρατηγικές και σχεδιασμούς. Εδώ θα πρέπει να γίνει μια αναφορά στον Λένιν που είχε πολύ σφά διαπιστώσει πως μόνο οι μάζες μπορούν πράγματι να σχεδιάζουν, γιατί αυτές μονάχα είναι παντού συγχρόνως.

Φτάνοντας στο τέλος θα πρέπει να ειπωθεί ακόμη πως αυτό το περιοδικό δεν αρκεί και (ή) δεν πρέπει να είναι «Αριστερό», γιατί η αριστερά είναι το πρόβλημα. Χωρίς κανένα μαθητή· γιατί στη διαφορά ανάμεσα σ' αυτό και στον κόσμο υποστηρίζει τον κόσμο· και γιατί έως ότου η «Αριστερά» κητορθώσει να δημιουργήσει (αν έχει τις δυνατότητες) ανάλογες συνθήκες καθημερινής ζωής ώστε ν' αντιπαραταχθεί στον καπιταλισμό με όποια μορφή σαν σχέση προς σχέση, σαν ύλη προς ύλη, ο όρος θα εξακολουθεί να μπερδεύει παρά να ορίζει.

Ακόμη και να βρεθεί ίσως κάποιος άλλος.

Στο κάτω-κάτω η λέξη αριστερά κρύβει μια εγγενή αδυναμία.

Διαβάζεται κι αυτή προς τα δεξιά!

Γιάννης Φ.

μια περιήγηση μέσα από διάφορα ετέκια μας

Αφιερωμένο σε κείνους που ζούν καθημερινά την επιβεβαίωση της ανυπαρξίας τους, διαπιστώνουν την ηττοπάθειά τους, αναζητούν, σκαλίζουν μέσα από υπόνομους, λάσπες, ξεθάβουν, γίνονται βρώμικοι αλλά τολμούν να θέλουν.

Στην Ελλάδα το κλίμα είναι εύκρατο. Στα Γιάννενα πάντα, βρέχει. Όταν όμως ο καιρός είναι καλός, όλος ο κόσμος βρίσκεται στα Λιθαρίτσια και το Μώλο.

Ξεκινάμε από τα '77. Το ΠΑΣΟΚ είναι Φαινόμενο υπό μελέτη. Το καθεστώς στην Αργεντινή, γράφει ο Ριζοσπάστης, είναι ρευστό και ο Βιντέλα, κεντρώος. Ο χορός των διασπάσεων πολιτικών νεολαιών μετά τη ΠΑΣΠ πιάνει και το ΚΚΕ, ΕΣΩΤ και γεννιέται η Β' Πανελλαδική.

Στο Πανεπιστήμιο της Κομοτηνής στήνονται πειθαρχικά. Στο Πανεπιστήμιο Πάτρας έχουμε κατάληψη. Το 9ο Πανσπουδαστικό συνέδριο λέει όχι στην εντατικοποίηση. Δημιουργείται ο νέος εσωτερικός κανονισμός στα Γιάννενα, γίνονται κινητοποιήσεις κι έχουμε και το χαμένο εξάμηνο. Προαναγγέλλονται οι Πανελλήνιες και προωθείται ο ν. 815. Στο Πανεπιστήμιο μας ιδρύεται η Ιατρική, το Χημικό προς χάριν των εκλογών.

Στα Γιάννενα ο φοιτητής φαίνεται από μακριά. Αν έχεις μούσι δύσκολα βρίσκεις σπίτι. Κι αν τελικά βρείς, δύσκολα θα σε κρατάει μέσα εκτός κι αν διαβάζεις μπροσούρα για το αυριανό πηγαδάκι στο Πανεπιστήμιο. Ο κόσμος τότε πήγαινε πολύ Drugstore. Τότε ήταν αρκετά διαφορετικά.

Τα σύννεφα καπνού και κουβέντας έντονης, σε πνίγανε μόλις άνοιγες την πόρτα. Παντού τζάκετ και μοντγκόμερι, σκούρο πουλόβερ και μπλουτζίν, καφές και εφημερίδα. Αλλά όμως και φωνές, πολλές φωνές «Οι σοσιαλφασίστες .....οι οππορτουνιστες ..... τι είπες ρε ο Αντρέας ..... ναι, αλλά όπως λέει ο άλλος... Αύριο έχει συνέλευση το Φυσικό ..... άκου ξεπερασμένος ο Λένιν.....» Οι κουβέντες θα εξακολουθούν να είναι έντονες αρκετό καιρό ακόμη. Θ' αρχίζουν όμως σιγά-σιγά να γίνονται σκόρπιες. Το πατάρι του drugstore για πολλά καιρό ακόμη θα φιλοξενεί φοιτητές, αλλά σκέτα παρέες όχι πηγαδάκια πιά.

Ο Νίκος που έχει το drugstore μας λέει ότι τώρα πια το Πανεπιστήμιο φθίνει πολιτικοκοινωνικά και γίνεται μηδέν. Όλοι μαζί τώρα, φοιτητές και γιαννιώτες κυττούν να τή βρούν κάτω από κάποιο λαμπατέρ.

Εκείνη την εποχή γεννιέται στη νεολαία, η ανάγκη για μιά αμεσότητα, χωρίς τα γνωστά υποκατάστατα. Γεννιέται μια αναζήτηση για διάφορα ζητήματα κοινωνικής κριτικής όπως το γυναικείο κ.ά. Κάπου τότε ο Σαββόπουλος τραγουδάει:

Στη φοιτητριούλα που σ' έχει ερωτευτεί
θα σε καταγγείλω πονηρέ πολιτευτή.

Διάφορα πράγματα αρχίζουν και σπάνε.

Τα κορίτσια όμως στα Γιάννενα πηγαίνουν δύο-δύο και η Δωδώνης αποτελεί το γραφικό μας νυφοπάζαρο. Τα αγόρια εκτονώνονται στα ποδοσφαιράκια και στη γοητεία του «ύποπτου» δικού τους χώρου. Για μπάρ τότε ούτε λόγος. Οι μαθητές γενικά γεμίζουν την καφετέρια πίσω στην Όαση.

Οι πολιτιστικοί σύλλογοι θ' αρχίσουν να γίνονται αίθουσες του πίνγκ-πόγκ και η ανάγκη για στέκια θα αυξάνει συνεχώς. Η ηθικολογία της πόλης μας και η κοινωνική της ακαμψία ταλαιπωρεί τους πάντες. Παράλληλα η οικογενειακή, η σχολική και η εργοδοτική πίεση εξουθενώνει τους νέους ώστε όσο και να φέρνουν άνω-κάτω τη Δωδώνης να μη τη «βρίσκουν».

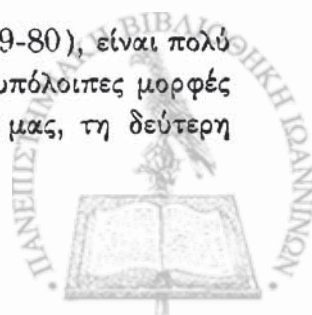
Κάπου τότε, ο Καραμανλής πηγαίνει στη Μόσχα. Η Αθήνα βρίσκεται στο πόδι ενώ τα ΜΑΤ αποτελούν ήδη μια υπάρχουσα πραγματικότητα. Η Ελλάδα μπαίνει σιγά-σιγά στην ΕΟΚ. Ο Μάρξ πέθανε, ο Λένιν το ίδιο κι εγώ τώρα τελευταία δεν αισθάνομαι καλά. Καταλήψεις στο Πανεπιστήμιο. Αναστολή του νόμου 815. Τότε αποκτά εκφραση - κίνηση ο «χώρος». Αμφισβήτηση, κουλτούρα, ακτιβισμός και αναρχία, επαναστατική ιδιοφυία αλλά και μερικές φορές πολιτικός κρετινισμός.

Δεν έχω τί να παίξω στα παιδιά,
στην Αγορά στο Λαύριο,

τραγουδά ο Διονύσης μαζί και το μακρύ ζεμπέκινο για το Νίκο.

Στα Γιάννενα ανοίγει τότε το disco bar, ούτε disco ούτε bar. Ένας φίλος μας λέειλίγα λόγια για το Disco-bar:

«Όταν σε ρωτάει κανείς για το πώς ήταν το Disco-bar τότε, (1979-80), είναι πολύ δύσκολο να πείς δυό λόγια ΜΟΝΟ γι' αυτό, χωρίς να δείς και τις υπόλοιπες μορφές διασκέδασης και ψυχαγωγίας που υπήρχαν τότε στα Γιάννενα για μας, τη δεύτερη

μεταπολιτευτική φοιτητική γενιά, την εποχή δηλαδή που το φοιτητικό κίνημα είχε πάρει τη φθίνουσα πορεία του.

Έτσι λοιπόν, μόνο μια περιγραφή της λειτουργίας του Disco-bar στα Λιθαρίτσια, δεν λέει τίποτα αν ιδωθεί ξεκομμένα απ' τις ταβέρνες, τα σινεμά της πόλης - λέσχες δεν υπήρχαν τότε-το Drugstore και τις όποιες «πολιτιστικές» προτάσεις έκανε κάποια παράταξη. Χωρίς η δομή και η λειτουργία του Disco-bar να διαφέρει σε πολλά πράγματα απ' τη λειτουργία μιας σημερινής ρυθ, τότε ήταν κάτι διαφορετικό για μας στα Γιάννενα (και όχι μόνο). Για τον Γιαννιώτη; «ένα φοιτητικό στέκι για μετά τις 10» Για μας; Ένας χώρος πιά δικός μας. Όχι πως εκεί δεν μιζεριάζαμε, αλλά νά, κάποιος υπήρχε να παίζεις μια πατρίδα σκάκι, να πεις δυό λόγια πέρα απ' το «γεια, τι γίνεται». Όχι πως εκεί δεν υπήρχε κάποιος κλίμα («σίκι») για πολλούς), αλλά να, κάποιος φίλος σου έβαζε μουσική, τέλος πάντων άκουγες κάπως τη δική σου μουσική ένοιωθες τον χώρο «να τον πας» κάπου κι όχι «να σε πάει».

Όχι πως εκεί δεν ένοιωθες μόνος, ή πιο μόνος απ' ό,τι στη σπηλιά σου, αλλά να, υπήρχε πάντα εκείνος ο τεράστιος καθρέφτης απέναντί σου πού, αν και δήλωνες τη μοναξιά σου, ταυτόχρονα παρατηρούσες τα πάντα γύρω σου με τον πιο «διακριτικό» τρόπο. Όχι πως εκεί δεν αναπαράγαμε τις ίδιες ακριβώς σχέσεις — κάθε είδους, ερωτικές, εξουσίες κ.λ.π — που είχαμε μάθει ν' αναπαράγουμε, αλλά να, νοιώθαμε λιγάκι πιά άνετα, λιγάκι πιο ευέλικτα αν θές, λιγάκι πιο ελεύθερα.

Τί σ' αφήνουν όλα αυτά αν τα φέρνεις στη θύμησή σου; Κάποιο θολό «καφέ - πορτοκαλί» χρώμα, κι ένα χαμόγελο γιατί δεν μπορούμε να ξαναδούμε τώρα τα λάθη που κόναμε τότε». Μ.Υ.

.....μέχρι το 81. Το ΠΑΣΟΚ έχει αρχίσει να ξεκαθαρίζει τους λογαριασμούς του με κάθε τι αριστερό, εκτός φυσικά από την ίδια την λέξη. Η αλλαγή γίνεται λέξη της πολιτικής. Οι Πανελλήνιες μπαίνουν σε εφαρμογή. Το '80 στην επέτειο του Πολυτεχνείου κτυπάνε και σκοτώνουν. Το ΚΚΕ αρχίζει να μπαίνει διειλά-δειλά στο κυνήγι που 17% και υπενθυμίζει χαριτωμένα ότι χωρίς αυτό αλλαγή δεν γίνεται. Ο Μαρκόπουλος με τον Ανδριόπουλο οργώνουν την Ελλάδα με συναυλίες: τραγουδάνε την αλλαγή λένε οι ίδιοι. Ο Σαββόπουλος αρχίζει τις εκδρομούλες στο Πήλιο και την απομύθωσή του.

Στη ρυθ πηγαίνεις στις εννιά
εγώ έντεκα με μία
έτσι όσο κι αν θέλουμε
ποτες δεν θα ιδωθούμε (Χειμερινοί κολυμβητές)

Στη πόλη μας ο φοιτητής δεν ξεχωρίζει πια στο δρόμο. Εγκαινιάζονται οι φαντασμαγορικές προεκλογικές συγκεντρώσεις και το ρεμπετο-ρόκ δίνει και παίρνει. Όπως δίνουν και παίρνουν ζιβανσού και τζατζίκι μαζί. Η λίμνη γίνεται όλο και πιο βρώμικη.

Στο Παν/μιο ο «χώρος» αρχίζει να χάνει τον χώρο του και αναζητάει αλλά πραγματά, έξω από αυτό. Έτσι βρίσκει τη Σφήκα. Μια pub, η πρώτη στο είδος στα Γιάννενα. Ρόκ-ποτό και στέκι φοιτητικό. Η pub αποκτά προσωπο και στύλ από τους ίδιους τους παρευρισκομένους και λειτουργεί ενδιάμεσα από αυτούς κι όχι από πάνω τους. Η ατμόσφαιρα είναι ζεστή. Όλοι μ' ένα ποτό στο χέρι, όρθιοι, καθιστοί οικιοποιούνται ένα χώρο που φαίνεται να είναι αρκετά δικός τους.

Την ύπαρξη της σφήκας πλευρίζουν διάφορα μπαροειδή μαζεύοντας κύρια Γιαννιώτικη νεολαία. Την εποχή αυτή υπάρχει κι άλλο ένα στέκι το λυχνάρι. Ούζο-μεζέδες και ρεμπέτικο. Παρ' όλα αυτά μαζεύει, στην αρχή τουλάχιστον, τον ίδιο κόσμο που πήγαινε και στη σφήκα. Όλα μπορούν και συνυπάρχουν.

Ήδη και στα Γιάννενα, τα τσαρούχια, η ελληνικότητα, η ρόκ και τα μπουζούκια έχουν μπλεχθεί άσχημα (αλαλούμια).

Από το 81 μέχρι τώρα. Στον καθρέφτη σου κοιτιέσαι
κι από μόνη σου αγαπιέσαι
(στίχοι από τραγούδι και πολύ λαϊκό, όπως ισχυρίζονται μερικοί).

Η αλλαγή γίνεται λέξη της καθημερινότητας. Όλοι είμαστε χαμογελαστοί και η εθνική μας υπερηφάνεια ξεχειλίζει. Το ήπιο πολιτικό κλίμα περνά κρίση με τη Δεξιά να φωνάζει περί του αίματος που κυλά και άλλα πολλά. Οι βάσεις μπορεί να μη φεύγουν αλλά προπαντός δεν μένουν. Στις δημοτικές εκλογές όλοι κερδίζουν.

Ο Σαββόπουλος αρχίζει να σκάει χαμόγελα μέσα από την ίδια την Τ.Υ, ενώ ο Ανδριόπουλος απειλεί με καινούργιο δίσκο.

Ψηφίζεται για το Παν/μιο ο νόμος-πλαίσιο, η ΠΑΣΠ υπαλληλοποιείται στο υπουργείο ενώ η ΠΣΚ και μερικές φορές κι ο συμπαθής Δ.Α υπαλληλοποιούνται στον νόμο πλαίσιο. Οι επί καπιταλισμού Πανελλήνιες αναδομούνται σε επί σοσιαλισμού Πανελλαδικές.

Τα Γιάννενα αποκτούν φανάρια ενώ η λίμνη δεν είναι πουθενά καθαρή. Η Δωδώνης εξακολουθεί να λειτουργεί σαν νυφοπάζαρο και ο φοιτητής πιά, κυκλοφορεί μόνο όταν συμπληρώσει το πλάνο διαβάσματος του.

Παντού τα μαγαζιά είναι εκείνα που θα ορίζουν την επικοινωνία. Τα στέκια χάνουν τη παλιά τους φυσιογνωμία. Η διαφήμιση του αθηναϊκού μπάρ forum είναι καταδεικτική «Τώρα που η επικοινωνία χάθηκε, υπάρχει ένα forum επικοινωνίας». Έτσι όλα γίνονται καταναλωτικές τοποθεσίες όπου απλά κινούνται διάφοροι αλαλούμιοι. Στα Γιάννενα η παλιά Σφήκα κλείνει. Ζήτη η καινούργια. Η καινούργια, με το μοντέρνο και πολιτισμένο περιβάλλον και τους σικάτους τρόπους. Ένα άλλο σίκ-μέρος το riano-bar προσπαθεί να μιλήσει στις καθώς πρέπει διαθέσεις των Γιαννιωτών. Παράλληλα βέβαια, ένα σωρό σκύλο μπάρ γεμίζουν την πόλη.

Για πολλούς το καινούργιο καταφύγιο είναι μια νέα pub ή shelter. Κόσμος ανάκατος. Από χούλιγκαν ως παλιούς αριστερούς. Και οι κουβέντες διάχυτες. Από τον Ολυμπιακό που έπρεπε να κερδίσει έως και το τί είπε ο Αντρέας, κι ο Καραμανλής. Από το με ποιά κοιμήθηκε εκείνος έως ποιός ήταν αυτός που έστριψε τώρα στο μπάρ με το γκρί παλτό και τα μαύρα παπούτσια. Από το πώς έπαιζε κιθάρα ο Χέντριξ έως το άντε να φύγουμε να περάσουμε μια βόλτα από τον καϊζή. Ενώ η μουσική, το αποσμητικό του πνεύματος μας, κινεί πιά εύκολα το ρολόι να πάει 2 για να φύγουμε

Ένας κόσμος ζαλισμένος, περίπου άνετος και αρκετά εξουθενωμένος ψάχνει για το στέκι της φυγής του ή της εκτόνωσης του. «Εγώ είμαι αυτός. Και τή βρίσκω έτσι» ακούσαμε από έναν συνυπαρχοντα σε κάποιο pub. Εκείνο που τελευταία μας προξένησε παράξενα ερωτηματικά ήταν μια παρεξήγηση σ'ένα μπάρ τον τελευταίο καιρό. Ο θιγόμενος έφυγε από το μπάρ, αντί να τα κάνει λίμπα όπως μερικοί άφωνοι ανέμεναν. Γύρισε όμως μετά από λίγο φέρνοντας 2 συμπαθείς χωροφύλακες οι οποίοι άκεφα προσπάθησαν να διευθετήσουν τη διαφορά. Οι θαμώνες εξακολουθούσαν να χαζεύουν. Το ξανασκεφθήκαμε αυτό, αρκετές φορές. Ποτέ όμως δεν χωνέψαμε ότι κανείς δεν σηκώθηκε να υπερασπίσει κάποιον από τους δύο αφήνοντας τους παρείσακτους χωροφύλακες να κάνουν κουμάντο σ' ένα χώρο που υποτίθεται ότι είναι πολύ δικός μας.

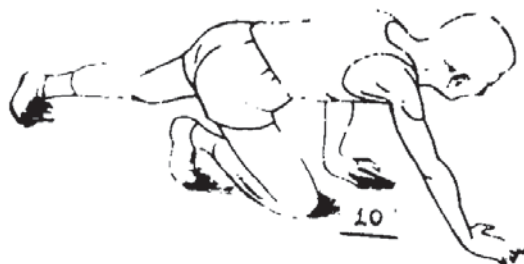
Μετά σκεφθήκαμε ότι εκείνο που κάνανε εκεί, ήταν ότι απλά πίναν το ποτό τους.

Οι ρυθμοί μου λύσσαξαν μα δεν κρατούν τον ήχο
της μοναξιάς σου όταν κλαίς και χτυπάς τον τοίχο.

Παρ'όλα αυτά, νεολαίοι και μη, σκαλίζουμε να βρούμε κάποιο ρυθμό. Οι φόρμουλες που δίνονται αν και πολυπληθείς είναι όλες τους απρόσωπες. Παντού υπάρχουν χώροι για να μας δείξουν διαφορετικούς, όλοι όμως είναι τόσο ξένοι.

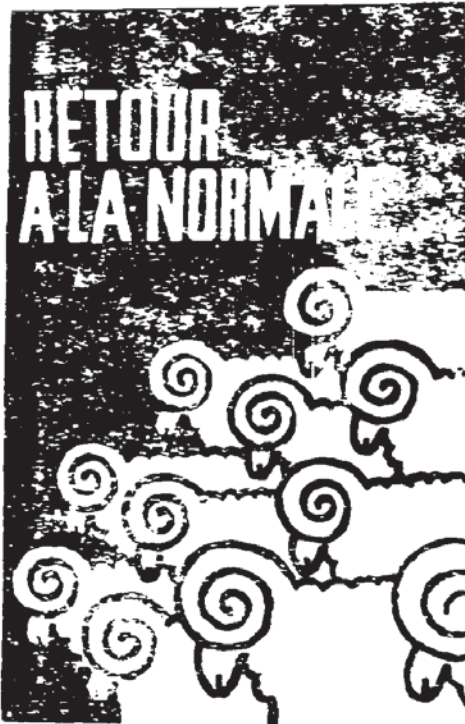
Το ερώτημα είναι αν έχουμε να προβάλλουμε κάτι διαφορετικό. Αν μπορούμε να φτιάξουμε κάτι διαφορετικό. Αν τελικά μπορούμε να αναπτυχθούμε μέσα από αυτή την προσπάθεια. Εμείς, που σπαζόμαστε με την Τ.Υ, εγχρωμη και μη, εμείς που παθαίνουμε με τα ταρατατζούμ, τις φανφαρες και τις εθνικές ομοψυχίες. Εμείς που θέλουμε να μπορούμε.

Ο πανικός και η ταραχή επιτρέπονται, εντελώς προαιρετικά.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ:

η προβαταποίηση και τα εξάμηνα

Μερικές από τις αίθουσες του Πανεπιστημίου μας (από κείνες τις προσεκτικά αποστειρωμένες πια από συνθήματα), γέμισαν από κόσμο το τελευταίο διάστημα. Για τα εξάμηνα ο λόγος, για τα εξάμηνα κι ο αντίλογος. Αυτοί που ήθελαν να απελευθερώσουν το ζήτημα, ονόμασαν τις συνελεύσεις οργάνωση σπουδών στα πλαίσια της φοιτητικής συμμετοχής, των φοιτητικών αγώνων και άλλων ευρημάτων. Η αλήθεια είναι ότι το υπαλληλικό μέτωπο της ΚΝΕ και ΠΑΣΠ βρήκε εύκολα καταφύγιο στην ονομασία οργάνωση σπουδών και στις επικλήσεις ας γίνουμε ρεαλιστές, εδώ τώρα φτιάχνουμε Πανεπιστήμιο και άλλα ανδραγαθήματα!

Η αδυναμία συνολικής κριτικής για τα εξάμηνα-οργάνωση, πρόγραμμα σπουδών - Νόμος πλαίσιο - κατάσταση φοιτητικού κινήματος οδηγεί πολλούς στα τραγελαφικά διλήμματα εμείς ή δεξιά, αλλαγή ή δεξιά κ.ά. Βέβαια τα πράγματα για ορισμένους πιέζουν. Όπως για τους πρωτοετείς της Ιατρικής. Το υπουργείο ως χειρουργός επί χειρουργικής κλίνης απαιτεί την άμεση εξαμνηνοποίηση τους με οποιονδήποτε τρόπο (αλλαγή και πάσης Ελλάδος)! Φυσικά οι διαφωνούντες με τα εξάμηνα, το νόμο πλαίσιο και το αναισθητικό της εγχείρησης, τοποθετούνται από το υπαλληλικό μέτωπο ΠΑΣΠ - ΚΝΕ ως σύμμαχοι της Δεξιάς. Τα εξάμηνα έτσι, χάνουν εύκολα τον εξεταστικό τους μανδύα και φανερώνουν τη πολιτική τους διάσταση. Το υπουργείο δατηρώντας την άριστη χριστολογία του παρεμβαίνει στους φοιτητές βάζοντας τους να ζητούν ρυθμισούλες και άλλα ρέστα! Η ανυπακομή λοιπόν του φοιτητικού κινήματος να ορίζει την πολιτική και ιδεολογική φυσιογνωμία του, θίγεται μιας και του επιβάλλουν κρατικές επιλογές και τα περιθώρια του στενεύουν στο να κυνηγά ρυθμισούλες. (Βλ. διπλές κόλλες τον Ιούνιο που προτάθηκε στην Ιατρική). Έτσι εξαφανίζεται η αυτονομία του από τον κρατικό συνδικαλισμό.

Η ΕΓΧΕΙΡΗΣΗ

Οι χειρουργοί λοιπόν υπάρχουν, τα αναισθητικά έχουν κατασκευασθεί και το χειρουργικό κρεβάτι είναι έτοιμο. [Ο ασθενής όμως πρέπει να βρεθεί για να μην την κοπανήσει!] Ποθούμενο αποτέλεσμα θάνατο το πειθαρχημένο Πανεπιστήμιο, στην υπηρεσία του έθνους, του λαού, του τόπου και κάθε άλλου ευχαγούς ιδρύματος! Στο παραπάνω σενάριο τα εξάμηνα έχουν τον ρόλο τους. Είναι ένα από τα νυστέρια της υπόθεσής μας. Η υπόθεσή μας όμως άρχισε από πιο παλιά. Από τη μεταπολίτευση και μετά όνειρα και ανάγκες ολόκληρου του αστισμού για το Πανεπιστήμιο ήταν η πειθαρχία και υποταγή του στις νέες πολιτικές της αστικής τάξης. Την κοινωνική -

κρατική αναδιοργάνωση και εκσυγχρονισμό στα πλαίσια μιάς αρτιότερης καπιταλιστικής παραγωγικότητας. Η Δεξιά λόγω του αντιδραστικού προσώπου της δεν μπόρεσε να εκπληρώσει τον νέο ρόλο της. Το ΠΑΣΟΚ χάριν στον δικό του τυχοδιωκτισμό και καρπώνοντας την αντιδεξιά δυσφορία πάτησε στο κοινωνικό έδαφος που άφηνε η Δεξιά για ν' ανταποκριθεί στον εκσυγχρονιστικό του ρόλο (αλλαγή και πάνω τούρλα κι έχει ο Θεός)!! Γι αυτό «κύριο στοιχείο της κοινωνικής πολιτικής του είναι να διευρύνει τη λαϊκή συναίνεση στις αστικές επιλογές» 1.

ΕΞΑΜΗΝΑ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΑΥΡΙΕΣ ΧΗΝΕΣ

Αυτό έρχεται να προωθήσει ο Νόμος πλαίσιο στην ανώτατη εκπαίδευση. [Η στεγανοποίηση της εκπαίδευσης εμπεδώνεται και κατοχυρώνεται από έξω μέσα από νόμους, διατάγματα, υπουργικές αποφάσεις, θέσεις κεντρικών συμβουλίων κ.ά.] Τα εξάμηνα με τη σειρά τους έρχονται να βάλουν τον καθένα στο πόστο του, το φοιτητή στην αίθουσα, στα εργαστήρια, στη στάνη εν ολίγοις. Και για να γίνει καλή και παστρικά η δουλειά χρειάζεται να ηρεμήσουν οι παλιοί φοιτητες με τα έτη, τις μεταφορές, τις καταλήψεις, τις κινητοποιήσεις και την έντονη πολιτικοποίηση. Έτσι δίνονται εν είδει κοκκάλου οι ελεύθερες μεταφορές του στύλ, εμείς πόσο σας αγαπάμε και σας σκεφτόμαστε. Οι εστίες αντίστασης στον Ν.Π και στα εξάμηνα περιορίζονται, ενώ παράλληλα οι εσωτερικές αδυναμίες του φοιτητικού κινήματος που εκφράζονται με τη καθημερινή αδιαφορία, την γραφειοκρατία του, την αποπολιτικοποίηση του και κηδεμονία του από υπαλληλικές λογικές, το περιορίζουν επίσης. Εξάλλου η φλυαρία πολλών ότι τα εξάμηνα δεν είναι η ουσία, εκείνο που έχει σημασία είναι η οργάνωση και το πρόγραμμα σπουδών διαψεύδονται από τη πραγματικότητα όπου επιχειρείται άμεση εφαρμογή των εξαμήνων άσχετα αν υπάρχει καινούργιο πρόγραμμα σπουδών ή όχι...

Ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΣΜΟΣ: ΤΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΝΑΡΚΩΤΙΚΟ.

Η εξειδίκευση στο χώρο της επιστήμης που φέρνουν τα εξάμηνα γίνεται στα πλαίσια της τεχνοκρατικής αντίληψης περί ουδέτερης επιστήμης και πολιτικοκοινωνικά ακίνδυνου επιστήμονα. Έτσι ο κατατεμαχισμός του γνωστικού αντικείμενου πέρα από την εξεταστική σκλήρυνση που σημαίνει επίσης και τη μηχανοποίηση του φοιτητή και την εξέλιξή του σε επιστήμονα - βίδα. Παράδειγμα έχουμε από την εφαρμογή των εξαμήνων από παλιά στο Μετσόβειο. «Το πως τα εξάμηνα κατορθώνουν την υποταγή των φοιτητών σε δοσμένα πρότυπα συμπεριφοράς και νοοτροπίας φαίνεται: Οι καθηγητές της σχολής Χημικών μηχανικών είναι καλλιεργημένοι, φιλελεύθεροι. Οι φοιτητές τους, επιστήμονες. Της σχολής μεταλλειολόγων είναι χαμηλότερο κοινωνικά και περισσότερο αυστηροί. Οι φοιτητές τους θεωρούνται πιο αγράμμοι. Οι καθηγητές της σχολής αρχιτεκτόνων είναι προαδευτικοί, ευαίσθητοι, χωρίς πρωτοβουλίες όμως. Οι φοιτητές τους είναι εξτρεμιστές, κουλτουριάρηδες αλλά άτολμοι...»² Επειδή μάλιστα τα περί ελληνα επιστήμονα λιώνουν μπρος τη σχέση πτυχίο και

χιλιάρικο. καταλαβαίνουμε ότι τα φούμαρα περί επιστημονισμού στο ελληνικό Πανεπιστήμιο θα παραμείνουν φούμαρα και χόρτα προς βρώσιν. Άλλωστε χρόνια τώρα οι πτυχιούχοι επάνδρωναν είτε κρατικές, διοικητικές θέσεις είτε θέσεις στον Βιομηχανικό τομέα. Εκείνο που αποσκοπείται είναι στο να παραχθούν (κύρια μέσω μεταπτυχιακών) εξειδικευμένα στελέχη και να αποκτήσουν διευθυντικές θέσεις στην αγορά. Αυτές βέβαια τις ανάγκες δεν θα τις καθορίσουν τα προγράμματα σπουδών όπως ισχυρίζονται με την ενοχλητική τους αφέλεια οι Κνίτες και ΠΑΣΠίτες «αλλά ο καταμερισμός ρόλων που γίνεται εκτός των τειχών των ΑΕΙ...! Εκείνο όμως που σίγουρα θα μείνει απ'όλη αυτή την επιχείρηση θα είναι το Πειθαρχημένο Πανεπιστήμιο στο όνομα βέβαια του έθνους, του λαού, του τόπου, του βουνού και του κάμπου αλλά στην ουσία στην υπηρεσία της αστικής ιδεολογίας και των αστικών επιλογών.

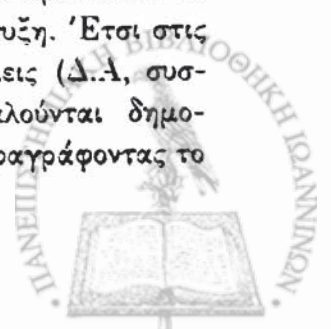
ΕΡΧΕΤΑΙ ΒΡΟΧΗ, ΕΡΧΕΤΑΙ ΜΠΟΡΑ!

Τα εξάμηνα σαν εξετάσεις έρχονται να εμπεδώσουν πάνω στον φοιτητή τις δοσμένες σχέσεις εξουσίας και [ιδεολογικής δομής] που υπάρχει στο Πανεπιστήμιο. Η εξουσία των καθηγητών στην διαδικασία της εκπαίδευσης, την παροχή της γνώσης παραμένει, αλλά απλά προσαυμύζεται σε πιο μοντέρνες συνθήκες. Ο έλεγχος της γνώσης μονιμοποιείται σ' εξαμηνιαία βάση και η διάθεση για κριτική κι αμφισβήτηση γίνεται έρμαιο του επιστημονισμού που καλλιεργείται. Σ'όλο αυτό το πλαίσιο, τα προαπαιτούμενα έρχονται να ολοκληρώσουν τη προβατοποίηση του φοιτητή. Του φοιτητή που βέβαια κατ' όνομα δεν θα χάνει χρονιές αλλά σε κάποια φάση εκτός των ωών θα χάσει και τα πασχάλια! Προαπαιτούμενη γνώση φυσικά υφίσταται και μάλιστα αποδειγμένα. Τι νόημα άλλωστε έχει ότι διδάσκεται π.χ. η Φυσιολογία στο 1ο, 2ο έτος ενώ η Παθολογία μετά το 4ο και όχι τ' ανάποδα; Προαπαιτούμενα όμως στις εξετάσεις σημαίνει χειραγώγηση, έλεγχος, εντατικοποίηση και γυμνασιοποίηση των φοιτητών. (Όσοι αμφιβάλουν ως πλησιάσουν με τρόπο φοιτητές της Φυσικομαθηματικής να ρωτήσουν). Έτσι μπορεί να μη χάνεις χρονιά, αλλά τα χρόνια περνάνε.

ΝΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΜΑΣ.

Η έλλειψη βέβαια συνολικής πολιτικής αντίληψης γι'αυτά που συμβαίνουν στο Πανεπιστήμιο μαζί με τη λογική υπάλληλου και κομπάρσου οδηγεί στο να βλέπουμε τα εξάμηνα, τον Ν.Π με τα θετικά και αρνητικά αγνοώντας τη πολιτική τους διάσταση. Επίσης η λογική των ρυθμίσεων και του να τα βρούμε μας οδηγεί σε εγκλωβισμό. [Η αντίθεση λοιπόν ναι ή όχι στα εξάμηνα όσο δεν θα αξιοποιείται τόσο και θα γίνεται παρελθόν].

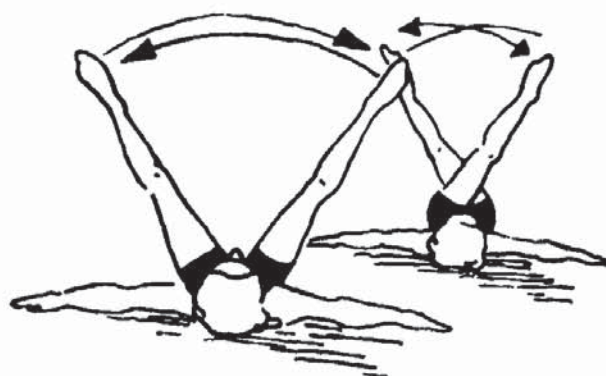
Η Δ.Α.Π γαντζωμένη στη δυσφορία που προκαλούν τα εξάμηνα προσπαθεί να καρπωθεί από αυτή και να την επενδύσει στην οργανωτική της ανάπτυξη. Έτσι στις ψηφορίες για τα εξάμηνα φέρεται να κατεβαίνει με αριστερές δυνάμεις (Δ.Α, συσπειρώσεις) ενώ η ΠΑΣΠ - ΠσΚ αυτοϊκανοποιούνται στο να αποκαλούνται δημοκρατικό μέτωπο. Το δίλημμα γι αυτούς μπαίνει ή εμείς ή δεξιά παραγράφοντας το

γεγονός ότι οι ίδιοι ακολουθούν με υπαλληλική ακρίβεια το παιγνίδι του αστικού εκσυγχρονισμού στο Πανεπιστήμιο. Αυτό άλλωστε ενισχύεται κι από άλλα γεγονότα όπως η επίσκεψη της ΕΦΕΕ στον Αβέρωφ όπου έδωσε τεκμήρια του έργου που εκτελεί και τη συμφωνία Πρυτάνεων στις κινήσεις της ΕΦΕΕ. Εξάλλου διαβάσαμε ότι η ΕΦΕΕ θα επεξεργαστεί σύντομα ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα δραστηριοτήτων και αγώνων. Όσοι λοιπόν πιστεύουν ότι τα προγράμματα κάνουν τους αγώνες και όσοι στέκονται στις ψηφοφορίες και τις αποφάσεις για τα εξάμηνα, είναι αδύνατο να κατανοήσουν το πολιτικό κενό που υπάρχει στο Πανεπιστήμιο σε σχέση με το Ν.Π τα εξάμηνα, τα προγράμματα σπουδών κλπ. Αυτό βέβαια αντανακλάται στη Γ.Σ της Ιατρικής όπου οι συνάδελφοι του υπαλληλικού μετώπου ΠσΚ, ΠΑΣΠ δεν έπεισαν με το τί μπορούν να κάνουν με τα προγράμματα σπουδών, τί εννοούν αυτοδύναμη ανάπτυξη, τί αναβάθμιση σπουδών θέλουν, λες κι όλα αυτά δεν υπάγονται στα αστικά μοντέλα ανάπτυξης. (;)

Η Γ.Σ Ιατρικής τελικά, πήρε απόφαση αρνητική για την εξαμηνιοποίηση των φετεινών πρωτοετών, ενώ μέσα από τραγελαφικές ψηφοφορίες και βαρβαρισμούς κατόρθωσε να μη πάρει θέση γενικά για τα εξάμηνα. [Εννιά σχολές στην Ελλάδα στις συνελεύσεις τους καταψήφισαν τα εξάμηνα]. Στα Γιάννενα το όχι για τους φετεινούς πρωτοετείς έχει να αντιμετωπίσει το υπουργείο, τη σύγκλητο, την κινδιογία της ΠΑΣΠ, ΠσΚ και το χρόνο. Η αντίσταση στα εξάμηνα πρέπει να επενδυθεί σε μια πολιτική ικανή ν' αντιμετωπίσει τη συγκυρία και ν' αγγίξει μαζικά τους φοιτητές. Ο διάλογος πρέπει ν' ανοίξει και στις άλλες σχολές. Να απαιτήσουμε ελεύθερες μεταφορές για όλους, και την μη εφαρμογή των προαπαιτούμενων.

Νάρνηθούμε τη προβατοποίηση των φοιτητών που επιχειρείται και τη κάθε λογική στρώγκας.

1: Θέσεις Νο 1

2: Ελληνικό Παν/κό φοιτητικό κίνημα 1983

Το στίτσο στην αρχή είναι από ένα σύνθημα του Παρισσινού Μάη.

Δημήτρης Λέννας.

ΑΙΕΝ ΤΥΦΛΟ- ΠΟΛΙΤΕΥΕΣΔΑΙ

(για το Νομο-πλάσιο, τον Τύπο, την Δημοκρατία και το Σύνταγμα)

Το Γ' τμήμα του συμβουλίου της Επικρατείας αποφαινεται ότι μια σειρά δικτάξεις του ν-π (ν. 1268) είναι αντίθετες προς το Σύνταγμα του 1975. Το θέμα λόγω «μειζονος σημασίας» παραπέμπεται στην Ολομέλεια του Σ. τ. Επ.

Οι αντιδράσεις: «Επίθεση, της αντίδρασης»... «Η απόφαση του Γ' τμήματος θα αξιοποιηθεί από την αντίδραση» (Πανσπουδαστική σ.κ.) «θα προχωρήσουμε στο δρόμο που χαράξαμε» (ΠΑΣΠ) «Γιατί η κυβέρνηση, δεν υπερασπίζει δημόσια τη Συνταγματικότητα του ν-π» (Δημ. Αγώνας). και ο τύπος: «Οι δικτάξεις που κρίνονται αντισυνταγματικές είναι αυτές που ουσιαστικά άνοιξαν τον δρόμο του εκδημοκρατισμού στα ΑΕΙ» (Ελευθεροτυπία) «Οι αντιρρήσεις του Γ' τμήμ. του ΣτΕ αναφέρονται κυρίως σε διαδικασίες, οι οποίες και αν κόμην κρίνονταν ίδιες, θα μπορούσαν να αντικατασταθούν με άλλες τις οποίες θα καθιέρωνε ο νέος νόμος» (Βήμα) « Η απόφαση, προσβάλλει ως αντισυνταγματικές δύο θεμελιώδεις δικτάξεις του νόμου» «Στενά και αμφίλογα νομικά επιχειρήματα του ΣτΕ» (Αυγή) «Η κυβέρνηση, αναμένει την απόφαση του (ΣτΕ) και αναλόγως θα πράξει τι το πιο δημοκρατικό» ('Εθνος) και οι πολιτικοί: «Να μην επηρεάσει η κυβέρνηση, την στάση της Δικαιοσύνης» (Αβέρωφ) «Αυτό που ζητάει ο Αβέρωφ να μη γίνει, το κάνει ο ίδιος με τις δηλώσεις του» (Κυβερνητικός εκπρόσωπος).

Βλέποντας κανείς τα αποσπάσματα που παραθέτουμε δεν μπορεί να φωτιστεί και πολύ. Πραγματικά συγκρίνοντας κανείς φερ' ειπείν την Ελευθεροτυπία με το Βήμα θάχε μπροστά του καθαρά την εικόνα του Ελληνικού Τύπου. Μια εικόνα που μοιά-

ζει μ' αυτή που παρουσιάζουν οι αθλητικές εφημερίδες της Δευτέρας - εμείς ισχυριζόμαστε ότι είναι ακριβώς η ίδια.

Εν προκειμένω το θεμελιακό ή όχι των διατάξεων πέφτει απ' τον ουρανό μιας και προφανώς δεν αναπτύσσεται το οποιοδήποτε επιχείρημα που να στηρίζει την αξιολόγηση. Και πώς θα μπορούσε να αναπτυχθούν επιχειρήματα στο έδαφος διθυράμβων, εγκωμίων ή / και καταδικών που εκτοξεύονται a priori ανάλογα είτε με το από που αντλεί η κάθε εφημερίδα τους πόρους της, είτε με την πολιτική που ο Χ εκδότης ασκεί σήμερα, για να την αλλάξει το ίδιο μαγικά αύριο;

Με τον τρόπο αυτό το μόνο που είναι βέβαιο είναι ότι ο αναγνώστης είναι απληροφόρητος και μιας και κάθε φορά η αλήθεια πέφτει από τον ουρανό, η θρησκευτική / μαγική άσκηση της πολιτικής ανθεί, την στιγμή που το σύνθημα υποκαθιστά την ανάλυση και η συγκεκριμένη τοποθέτηση πηγάζει από μια θρησκευτικής τάξης πολιτική ταυτότητα αντί να οικοδομείται πάνω σε μια προσέγγιση του συγκεκριμένου.

Όταν το «Έθνος» έρχεται να συμφωνήσει με την κοινή εκφρασμένη λογική των Αβέρωφ - Κυβέρνησης και να διαφωνήσει με τις τοποθετήσεις τόσο της ΠΑΣΠ, όσο και του Υπ. Παιδείας... Κατ' αρχήν μια προκαταρκτική παρατήρηση: Η ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης επ' ουδενί σημαίνει ότι οι Δικαστικοί στερούνται πολιτικής τοποθέτησης ή ενασχόλησης — άρα σε καμιά περίπτωση το να τοποθετηθεί η Κυβέρνηση πάνω στη συνταγματικότητα του νόμου είναι λιγότερο ή περισσότερο δημοκρατικό.

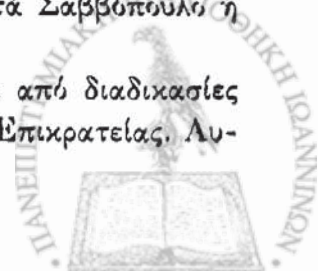
Τί είναι όμως πολιτικά το να βαφτίζεται μιά στάση δημοκρατική ή όχι, όταν η τοποθέτηση δεν εμπεριέχει τα κριτήρια με τα οποία αξιολογεί; Κατά την γνώμη μας αυτή η πολιτική δεν κάνει τίποτε άλλο απ' το να επιχειρεί την συσκότιση της πραγματικότητας. Πράγματι, δέκα μόνο μέρες αργότερα, ο Κακλαμάνης βγαίνει και υποστηρίζει ότι ο ν. 1268 είναι συνταγματικός χωρίς να του αποδίδονται μορφές αντιδημοκρατικότητας.

Η άσκηση μιας πολιτικής χωρίς αρχές σ' αυτή την περίπτωση είναι αυτή που επιτρέπει στο ΠΑΣΟΚ να είναι πολυσυλλεκτικό. Στα θερμοκήπια της Αλλαγής καλλιεργούνται φυτά με μικρές ρίζες αν όχι καθόλου, — τέτοια που συλλέγονται εύκολα, δεν πιάνουν χώρο και χειρίζονται άνετα από τους κηπουρούς. Το λίπασμα που χρησιμοποιείται: μύθος - πίστη - ανιστορικότητα.

Όταν η Αυγή μιλάει για «στενά και αμφιλεγόμενα επιχειρήματα του ΣΤΕ» κάνει κάτι εξίσου συγκεκριμένο. Σε πρώτη ματιά δείχνει να θέλει να μπει στην καρδιά του νομικού προβλήματος - το ότι τελικά δεν μπαίνει, σημαίνει τί; ότι καλεί τους ειδικούς να μπούν. Όσοι δημοκρατικοί συνταγματολόγοι προσέλθετε. Εσύ φτωχόπολο συμπαρατάξου στους δημοκράτες ειδικούς.

Μικρή επισήμανση - υπόμνηση: Οι κρινόμενες διατάξεις είναι η φοιτητική συμμετοχή και ο ενιαίος φορέας διδασκόντων. Λιμψότερα στην αστικοκαπιταλιστική Ισπερία λειτουργούν από χρόνια. «Η Ελλάδα που αντιστέκεται» κατά Σαββόπουλο ή τα όρια ανοχής της Ελλάς. Δικαιοσύνης;

Το αν κάποιος νόμος είναι αντισυνταγματικός κρίνεται μέσα από διαδικασίες που το Σύνταγμα προβλέπει, εν προκειμένω από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Αυ-

τό είναι τόσο γνωστό, όσο και το ό,τι το Σύνταγμα του 1975 είναι κατασκεύασμα μιας μονοκομματικής, της καραμανλικής εξουσίας και άρα, κατά τεκμήριο, αστικό (= που στοχεύει στην παγίωση του αστικού καθεστώτος κλπ. κλπ.).

Αν τέτοιο είναι το Σύνταγμα (που είναι), τότε κάθε νομοθέτημα που αποσκοπεί στην πολιτική αλλαγή (σοσιαλισμός) έχει μια εμβέλεια που το φέρνει έξω απ' τα όρια ανοχής του δεδομένου Συντάγματος. — Αντιστροφα, κάθε νομοθέτημα που θέλει να είναι Συνταγματικό ευθύς εξ αρχής περιορίζει τους στόχους του στη μεταρρύθμιση κι όχι την αλλαγή του ισχύοντος συστήματος.

Πρακτικά λοιπόν ο Παπανδρέου έχει να διαλέξει ανάμεσα στον σοσιαλισμό και στη συνταγματική νομιμότητα (διάβριζε: αστικό καθεστώς) Η λύση δεν βρίσκεται ούτε στο να αποφανθεί το ΣτΕ: ότι ο νόμος είναι συνταγματικός (γιατί, τί θα γίνει

π.χ. με τις εξουσίες του προέδρου;), ούτε στο να αποσυρθεί ο ν. 1268 εν όψει καλύτερων συσχετισμών στο Σ.τ.Ε ή όποιου άλλου μύθου. Η λύση βρίσκεται στην αναθεώρηση του Συντάγματος, πράγμα για το οποίο το ΠΑΣΟΚ δεν έχει την «πολιτική βούληση». Σ' αυτή την βάση οι ισχυρισμοί του ΠΑΣΟΚ για συνταγματικότητα του νόμου έρχονται είτε να στηρίξουν την προοδευτικότητα του συντάγματος είτε ν' αποδείξουν την δεξιά φύση του ν. 1268.

Το πιο πιθανό σενάριο βέβαια είναι αυτό που υπαινίχθηκε η Αυγή, άλλωστε η πρόβα Παπαθεμελή έγινε, οι τροπολογίες είναι έτοιμες, το Βήμα προλειάνει τον δρόμο, το ΠΑΣΟΚ μας δουλεύει (την δουλειά του κάνει), κι εμείς βάζουμε αποφασιστικά την γραμμή: ΑΛΛΑΓΗ ΔΕΝ ΓΙΝΕΤΑΙ ΧΩΡΙΣ ΤΟΝ ΤΥΦΛΟΠΟΝΤΙΚΑ

Βασίλης Φ.

ΑΝΤΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΧΟΥΛΙΓΚΑΝΟΙ

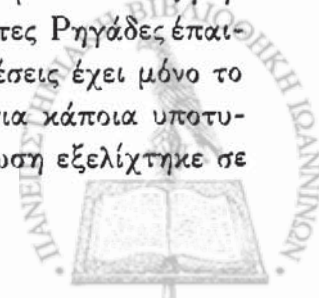
Γήπεδο - χώρος μαζικής συγκέντρωσης... ποδόσφαιρο - κοινωνία του θεάματος, διαφημίσεις, εμπόριο.... ποδοσφαιριστές - καλοπληρωμένοι θεατρίνοι....χούλιγκανς - νέοι ανεργοί, μαθητές, πληθειακά στρώματα, οικογένειες που δεν λειτουργούν, προσωπικό αδιέξοδο, η αριστερά που χωλαίνει.....βιτρίνα - εμπόρευμα, κατανάλωση....σπάσιμο - πράξη βίας, αντίδραση, διέξοδο (Ενγκελς: «ο ρόλος της βίας στην ιστορία»)...ΔΙΚΗ: Η κοινωνία του Βαρδινογιάννη, του Νιάρχου, του Ιακχου, του ΜπίλυΜπό, του Κοσμοπόλιταν, των ΜΑΤ, των ψυχιατρείων, των Super Markets στέλνει στα αναμορφωτήρια και στις φυλακές 16χρονους και 18χρονους για «διατάραξη της κοινής ησυχίας» «αντίσταση κατά της αρχής» και φθοράατομικής ιδιοχτησίας».

(Αναφορικά με τη δίκη των Χούλιγκανς στα Γιάννενα για τα επεισόδια μετά τον αγώνα ΠΑΣ - ΑΕΚ).

Διήμερο τριβυθπειρώσεων για Γιάννενα

Πραγματοποιήθηκε στη πόλη μας, 12-12 Δεκέμβρη ένα διήμερο «Συζητήσεως και Προβληματισμού» των Αριστερών Συσπειρώσεων. Η συγκρατημένη αισιοδοξία που υπήρχε από πλευράς εκείνων που ανέλαβαν την διοργάνωση δεν μπορούμε να πούμε ότι δικαιώθηκε πλήρως. Την πρώτη μέρα μαζεύτηκαν σε μια αίθουσα 200 και πλέον άτομα. Αριθμός εντυπωσιακός! Η συζήτηση όμως που είχε θέμα: «ο ρόλος του πανεπιστήμιου στην αστική κοινωνία,» ούτε καν άρχισε. Ευθύς εξ αρχής μερικοί προσκείμενοι στο «Φυλλάδιο» έβαζαν θέμα να κάνουμε ένα απολογισμό της πορείας του Φ. Κ. μέχρι τώρα, άλλοι έλκοντες την καταγωγή από την «Πανελλαδική» εκφράζοντας κάποια υπαρκτική αγωνία διάχυτη στο χώρο» ζητούσαν επίμονα να συζητηθεί το ποιοί είμαστε και τι θέλουμε εδώ μέσα», ενώ οι παρισφύσαντες Ρηγάδες έπαιζαν το βιολί τους στο γνωστό ρυθμό καλή η αμφισβήτηση αλλά θέσεις έχει μόνο το ΚΚΕ εσ». Παρά τις φιλότιμες προσπάθειες ορισμένων επώνυμων για κάποια υποτυπώδη εισήγηση σχετική με το θέμα της συζήτησης, η συγκέντρωση εξελίχτηκε σε

πάρτυ. Την άλλη μέρα το σαηικό ήταν διαφορετικό. Σε μια αίθουσα έπαιξε ένα φωνοσχοπέρισμα για όσους θέλουν να απη βροδνησ (!!;) και στη διπλή, δυοφάκωδης συζήτησι, με 50-60 άτομα με θέμα: Σουδουάκησι, και εξεταστική. Όχι με πολλές αξιώσεις βέβαια μια και όλοι λόγο πολύ είμαστε ενάντια στη σουδουάκησι, τουλάχιστο ξαναβρεθήκαμε όλοι μαζί να συζητάμε για πρώτη φορά ύστερα από καιρό χωρίς μύρα και ρεμπέτικο. Μπορεί και να βρεθήκαμε την ιδιότυπη!! Ένα από τα σιθίματα που γραφτήκαν στους τόλγους έλεγε:

Ο γόρος βροκιάλαισε και δαγκώνε:

μαρξιστές και ορθοδοξία

(συνέντευξη, με τον Κ. Μάρξ)

Με αφορμή τον διάλογο που έχουν ανοίξει ορισμένοι επώνυμοι της αριστεράς (με την κάλυψη των κομμάτων τους) με τους ορθόδοξους Χριστιανούς ο Γερμανός φιλόσοφος και πολιτικός Κάρλ Μάρξ δήλωσε στη σύνταξη του «Τυφλοπόντικας»:

«Η βάση της αντιθρησκευτικής κριτικής είναι: ο άνθρωπος κάνει τη θρησκεία, όχι η θρησκεία τον άνθρωπο. Βέβαια η θρησκεία είναι η αυτοσυνείδηση και η αυτοσυνείδηση του ανθρώπου που ακόμη δεν έχει βρεί τον εαυτό του ή τον έχει ξεναχάσει. Ο άνθρωπος όμως δεν είναι μιά αφηρημένη, υυσία κυριασμένη, κάπου στο κόσμο. Ο άνθρωπος είναι ο κόσμος του ανθρώπου, το Κράτος, η Κοινωνία. Το κράτος και η κοινωνία αυτή παράγουν τη θρησκεία, μιά ανεστραμμένη, συνείδηση, του κόσμου για τί αυτά τα ίδια είναι ένας κόσμος ανεστραμμένος .... (Κριτική της Εγγέλιανής φιλοσοφίας του Κράτους και του Δικαίου) Πάλη, λοιπόν ενάντια στη θρησκεία σημαίνει πάλη ενάντια στο κόσμο, που πνευματικό του άρωμα είναι η θρησκεία....Ξεπέραςμα της θρησκείας σαν απατηλής ευτυχίας του λαού σημαίνει την απαίτηση της πραγματικής του ευτυχίας. Η απαίτηση του να αρνηθεί τις αυταπάτες σχετικά με την κατάσταση, του σημαίνει να αρνηθεί μιά κατάσταση, που έχει ανάγκη, από αυταπάτες. Η κριτική της θρησκείας είναι λοιπόν εν σπέρματι η κριτική της κοιλιάδας αυτής των δακρύων που η θρησκεία αποτελεί το φωτιστόφάνό της».

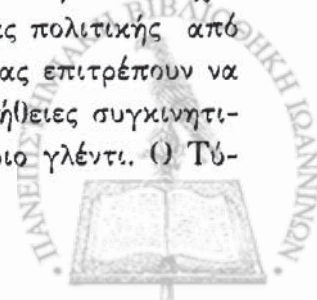
ΤΑ γενέθλια ΤΟΥ πρωθυπουργού

Ο Τύπος ασχολείται πολύ συχνά με τον Πρωθυπουργό. Και όχι μόνο με τον Πρωθυπουργό σαν δημόσιο πρόσωπο, που ασκεί πολιτική. Στο περιθώριο των πολιτικών του δραστηριοτήτων, βρίσκουμε ολόκληρες στήλες - διανθισμένες με γραφικές λεπτομέρειες που περιγράφουν την προσωπική ζωή του ίδιου και της οικογένειάς του. 'Ας θυμηθούμε μερικές απ' αυτές τις περιγραφές: Συγκινητικές εξιστορήσεις της γνωριμίας του ζεύγους Παπανδρέου, τα γενέθλια του «Ανδρέα», ο πρωθυπουργός που σε κάποιο «σεμνό γλέντι» χορεύει ζεϊμπέκικο, τα παιδιά του Πρωθυπουργού - όπως ο τάδε γιός που παίζει κιθάρα στις ελεύθερες ώρες του στο Καστρί ή όπως όταν όλοι μαζί ζητούσαν την ευχή της ετοιμοθάνατης γιαγιάς, ο πατέρας Παπανδρέου στις - λιγοστές - ελεύθερες ώρες του που παίζει με το εγγονάκι του.....

Το φαινόμενο δεν αφορά ειδικά και μόνο τον Παπανδρέου· αυτή η λειτουργία του Τύπου επεκτείνεται με ιεραρχική σειρά - βέβαια - μέσα σ' όλο τον κόσμο των επωνύμων, των δημόσιων πολιτικών προσώπων. Πρόκειται για μια τάση εισχώρησης στα άδυτα της ιδιωτικής ζωής της πολιτικής εξουσίας, καθιστώντας μας έτσι λαθραίους παρατηρητές της.

Μπορούμε ήδη να ισχυριστούμε ότι μ' αυτή τη διπλή του λειτουργία ο Τύπος - την αναφερόμενη στις δημόσιες από τη μια και στις ιδιωτικές απ' την άλλη δραστηριότητες - κατασκευάζει ένα μύθο, μιά εικόνα, ας το πούμε καλύτερα, των δημόσιων προσώπων που στηρίζεται στο εξής δίπολο: Από την μιά πρόκειται για προσωπικότητες χαρισματικές, έξω από τα κοινά μέτρα - αφού έχουν την ικανότητα να ασχολούνται με τόσο σοβαρά θέματα, όπως είναι η άσκηση της δημόσιας πολιτικής από την άλλη είναι αυτοί οι ιδιαίτεροι άνθρωποι, οι ηγέτες μας, που μας επιτρέπουν να δούμε πλευρές της ζωής τους πολύ κοντινές στη δική μας ζωή, συνήθειες συγκινητικά «ανθρώπινες» - ο καθένας μπορεί να χορεύει ζεϊμπέκικο σε κάποιο γλέντι. Ο Τύ-

πος μας παρουσιάζει μια ελίτ που χωρίς να χάνει τίποτα από τον χαρακτήρα της σαν τέτοια, εμφανίζεται στην καθημερινότητά της με τα μέτρα του κοινού ανθρώπου.

Είναι ένα από τα μόνιμα χαρακτηριστικά της εξουσίας η τάση της να εκμηδενίζει την απόσταση της από εμάς και να καταργεί τις αντιστάσεις μας, τυπίζοντας μας συγκινησιακά μαζί της. Η τχύτιση αυτή επιτελείται με συγκεκριμένα κάθε φορά πρόσωπα, αυτά που σε κάθε φάση δίνουν υπόσταση στην πολιτική εξουσία. Μόνιμο στοιχείο του παιχνιδιού της εξουσίας αυτή η παθητικοποίηση των υπηκόων μέσω της προβολής της δημόσιας εικόνας των αρχόντων - η εικόνα δανεισμένη από φεουδαρχικές κοινωνικές δομές. Μιάς δημόσιας εικόνας που αποναρκώνει αυτούς που την υφίστανται - τους υπηκόους - συστηματοποιώντας έναν κώδικα αποδοχής των αρχόντων από μέρους του λαού. Η ιδιωτική κοινωνία των καιρών όμως απαιτεί την προσθήκη, σ' αυτήν την εικόνα των ηγετών, που εκπέμπεται προς τους πολίτες (κι όχι πιά τους υπηκόους), της υπενθύμισης ότι οι ηγέτες είναι και ιδιώτες.

Η ερώτηση είναι: Αυτή η εικόνα του ηγέτη, πώς δημιουργείται; Είναι συναρτημένη με την κοινωνική δομή; Με τις κοινωνικές αντιλήψεις των προσώπων που την εκπέμπουν κάθε φορά; Ή, τέλος, με την λειτουργία του Τύπου που την αναμεταδίδει; Ισχυριζόμαστε ότι η τελική εικόνα είναι σύνθεση και των τριών αυτών παραμέτρων. Και για να ξαναχυρίσουμε στον Παπανδρέου: Είναι αυτός που κατασκευάζει την εικόνα του με βάση τις πολιτικές του αντιλήψεις, την οποία ο Τύπος διμεσολαβεί με πιο γκροτέσκα ίσως χρώματα. Αυτά τα ιδιαίτερα λοιπόν προβαλλόμενα χαρακτηριστικά δεν πρέπει να αγνοούνται ακριβώς γιατί προσιδιάζουν στο κατά ΠΑΣΟΚ μοντέλο άσκησης της εξουσίας.

Έτσι ο Παπανδρέου σε αντίθεση με τους προκατόχους του (δεν παίζει γκολφ, ούτε πηγαίνει κρουαζιέρες όπως οι Ράλλης - Καρχαμλής - αστικές μάλλον συνήθειες) ενσαρκώνει την συνύπαρξη δύο αντιφατικών κατ' αρχήν χαρακτηριστικών από τη μιά, κάποια στοιχεία που τον φέρνουν κοντά στη Δύση (βάση για εκσυγχρονιστικά οράματα): επιστήμονας, καθηγητής οικονομίας, διεθνώς αναγνωρισμένος σαν τέτοιος, συγγραφέας - στοιχεία που τον περιβάλλουν με το φωτοστέφανο της απόστασης από την άλλη, μια σειρά λαϊκά γνωρίσματα που τον ξαναφέρνουν κοντά μας, χαρίζοντας του μπόλικη ελληνικότητα.

Ο Παπανδρέου μας καλεί να τον εμπιστευτούμε και να στηριχτούμε σ' αυτόν αφού συγκεντρώνει την «σοφία της Δύσης» αλλά και την ικανότητα να χειρίζεται αυτή την κατάρτιση με βάση τη «βαθεία ελληνικότητα» που την δείχνει σαν συνετός οικογενειάρχης, νηφάλιος, στοργικός πατέρας και μεγαλοπρεπής γλετζές - πέρα από τη σχέση του με τον Τσιτσάνη είναι και ένας εξάριετος χορευτής - αλήθεια ποτέ δεν τον είδαμε γονατιστό να χτυπάει παλαμάκια σε κάποιον άλλον, κι όχι τυχαία. Βέβαια.

Και να πως ξεπροβάλλει, μέσα από το πρόσωπο του αρχηγού του, ολόκληρο το ΠΑΣΟΚ - ίσως και ολόκληρη η Ελληνική κοινωνία - στην εκθαμβωτική του ασυναρτησία: Εκσυγχρονιστικά οράματα από τη μιά, υποτιθέμενη λαϊκή λαϊκή παράδοση από την άλλη. Και ο Παπανδρέου κουμπάρος.

Μαρία Χιτζηανδρέου

n

χρωματιστή

Απόγευμα γλυκό. Φτιαγμένο για αγορές.
 Κι η Βιτρίνα φωτισμένη.
 Μπροστά της το ζυγάρι κοιταζε για ώρα τις
 έγχρωμες τηλεοράσεις.
 «Να, αυτή είναι μάρκα καρντί»,
 είπε η κοπελιά τεντώνοντας
 το δάχτυλο με την κοινούργια βέρα.
 «Μη!!!, ακριβή όμως, ρε Λέλα», μουρμούρισε
 μέσ' απ' τα μουστακογένια του ο συνοδός της.
 «Ναί, αλλά όμορφη, Μίμη μου!»
 «Όμορφη, ξόμορφη, τι δηλαδή, να τρώμε στη μούρη
 τη Δεξιά χρωματιστή;»
 «'Αν όμως, Μίμη μου, ανέβει το ΠΑΣΟΚ;»
 Το σκέφτηκε για μιά στιγμή ο μάλλινος,
 είπε:
 «'Εντάξει, ρε Λελάκι. Με κατάφερες».
 Και μπούκαραν χειροπιασμένοι στο κατάστημα.

Ένα αυτοτελές κομμάτι από το ΚΑΛΗΝΥΧΤΑ ΣΑΣ του Θανάση Ιωαννίδη
 εκδ. εστίας.

η ζωή μπορεί να πεθάνει ο θάνατος όμως δεν πρόκειται να ζήσει

«Κάποτε τα πράγματα μπορεί νάταν πολύ πιο δύσκολα. Ίσως όμως ήταν πιά απλά». Το άκουσα προχθές σε μια κουβέντα. Μου άρεσε. Μετά όταν η ένταση της μέρας καταλάγιασε μαζί με τον καφέ και το τσιγάρο, αυτό το πράγμα ξαναπέρασε απ' το μυαλό μου. Για μια ακόμα φορά καταλάβαινα πως οι λέξεις πια είναι νεκρές, χωρίς ήχο κοινό στα αυτιά μας. Ακούς και πρέπει να σκεφτείς καλά τί ακούς, από ποιόν το ακούς και σε τί κατάσταση βρίσκεται αυτός που το λέει. Αλήθεια τί θα πεί δύσκολα; Τί θα πεί απλά; Λένε ότι τώρα τα πράγματα μπορεί νάναι πιά εύκολα από παλιά, αλλά είναι πολύ πιά σύνθετα

Απ' τις αρχές του αιώνα μέχρι περίπου την δεκαετία του '60, τα εσωτερικά προβλήματα της χώρας εκτονώνονταν σε μάχες. Τουλάχιστον στον Ελλαδικό χώρο, ο ένας πόλεμος διαδέχονταν τον άλλο (Οι ανάπαυλες της ειρήνης, ήταν κάποιες περιόδους που ο κόσμος πλήρωνε τα σπασμένα του πολέμου, και η άρχουσα πάλι ετοιμάζε τον επόμενο. Ναι τα πράγματα ήταν δύσκολα. Χωρίς τεχνολογικό εξοπλισμό, χωρίς αναπτυγμένες ούτε καν στοιχειώδεις επιστήμες, με ένα

πολύ μεγάλο ποσοστό αναλφαριθμητισμού, με μια καθημερινότητα «φορτωμένη» στη δουλειά για ένα κομμάτι ψωμί. Ο ρυθμός που κινιόταν, ο κόσμος αναγκαστικά συγκεκριμένος και εκ των τραγμάτων «κουρντισμένος» στη δουλειά, στο σπίτι, στη ψυχαγωγία. Άν κάποιος διαμαρτίρονταν η καταστολή ερχοταν βίαια και άμεσα.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια η αριστερά οφείλε να δώσει απαντήσεις, να εμπνεύσει, να οργανώσει τον λαό. Η νεολαία δεινέχε καν τον χρόνο να πάει στο σχολείο. Η γενικότερη μόρφωση και κουλτούρα χαμηλή. Οι ώρες δουλειάς πολλές το μεροκάματο μικρό. Οι ταξικές αντιθέσεις φαινόταν καθαρά και ξάστερα. Υπήρχαν οι φτωχοί και οι πλούσιοι. Η λέξη προλετάριος ήταν καθαρή και διάφανη.

Και η αριστερά έδινε πραγματικά απαντήσεις σ' όλα αυτά τα ζητήματα. Οι οραματισμοί για μια κοινωνία χωρίς πείνα, χωρίς πολέμους χωρίς εκμεταλεύτες που «πίνουν το αίμα» του καταπιεσμένου ανθρώπου, ήταν επίκαιροι και φανεροί (Ο λαός τα άκουγε γιατί τα έβλεπε, τα ένοιωθε στο πετσί του.

Η αστική τάξη αντιπαράτιονταν ανοιχτά και απροκάλυπτα. Είχε όλα τα μέσα και τα χρησιμο-

ποιούσε με τον πιό βίαιο τρόπο. Οι δεολογικοί μηχανισμοί του κράτους προσκαταλάζονταν κατευθύνουν, χειραγωγούν. Αλλά η τρομοκρατία φαινόταν εντονη σ' όλους τους τομείς της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής. Στρατός, αστυνομία, τραμπούκοι, παρακολουθήσεις, ξυλοδαρμοί, φυλακές, εξορίες...

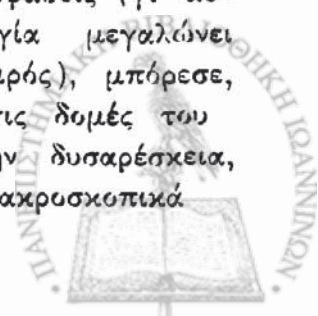
Μετά την εισβολή του Γερμανικού φασισμού, τα πράγματα έγιναν ακόμα πιο δύσκολα, ίσως όμως έγιναν και πιό καθαρά. Οι σχέσεις καταπιεστή - καταπιεζόμενου έγιναν ακόμα πιό φανερές. Η βία έγινε ακόμα πιό απροκάλυπτη. Μέσα σ' αυτή τη κατάσταση ο κόσμος συνειδητά ή ασυνείδητα συνέδεσε τη λευτεριά με τη δημοκρατία, τη δικαιοσύνη, την ισότητα. Και η αριστερά όλα αυτά τα οραματίζονταν. Η αριστερά μπορούσε ν' απαντήσει. Μπορούσε να απιπαραθέσει. Μπορούσε να εμπνεύσει...

Μέσα σ' όλο αυτό το πλαίσιο των τόσο οξυμένων προβλημάτων, κάποια πράγματα στον κοινωνικό κυρίως τομέα είχαν μια διάσταση μικρότερη. Οι σχέσεις στην οικο-

γένεια, η πατρική εξουσία, η ανδρική κυριαρχία, οι διαπροσωπικές σχέσεις, οι σχέσεις και οι κατευθύνσεις της εκπαίδευσης κ.ά., έμπαιναν σε δεύτερη ή τρίτη μοίρα.

Η ένταση λοιπόν μεγάλωνε και η οργή του λαού φούντωνε. Το σύστημα έδειχνε να φτάνει σε μιά οριακή του κατάσταση. Η βία η νοθεία και ο εξαναγκασμός σε όλα τα επίπεδα, φαινόταν ότι δεν μπορούσαν να κρατήσουν για πολύ. Ο καπιταλισμός έπρεπε να δώσει μια απάντηση σ' όλα αυτά που μόνο όφελος δεν μπορούσαν να του δώσουν μακροπρόθεσα— 'Ηδη στο παγκόσμιο στερέωμα άρχιζε μια επαναστατική διαδικασία, μια διαδικασία αμφισβήτησης. 'Αρχιζε η δεκαετία του 60. Επανάστασεις στη Λατινική Αμερική. Κίνημα των Μαύρων στις ΗΠΑ. Κίνημα των χίππυς. Εξεγέρσεις στα πανεπιστήμια. Η 'Ανοιξη και μετά η καταστολή της Πράγας. Ο Μάης του '68 στο Παρίσι. Η μουσική ΡΟΚ. Ο κινηματογράφος. Η τέχνη γενικότερα που αμφισβητούσε, καυτηρίαζε, αρνιόταν. Η βία, στην ωμή της μορφή τουλάχιστον, δύσκολα θα μπορούσε να αποδώσει για το σύστημα χωρίς βαρύ κόστος γι' αυτό. Το στάδιο της ωμής βίας φαινόταν να «τελείωνε», όχι όμως και ο καπιταλισμός. Ο καπιταλισμός που δεν μπορεί να απαντήσει στις εσωτερικές του αντιφάσεις (γι' αυτό π.χ. η ανεργία μεγαλώνει όσο περνάει ο καιρός), μπόρεσε, εκσυγχρονίζοντας τις δομές του «να αμβλύνει» την δυσaréσχεια, «να αμβλύνει» — μακροσκοπικά

βέβαια μόνο - κάποιες αντιθέσεις του. Έτσι η τρομοκρατία άρχισε ν' αλλάζει μορφή. Καταργήθηκαν τα Μακρονήσια, η Γιάρος άδειασε. Άρχισαν όμως να δημιουργούνται τα κάθε φύσης Μ.Α.Τ. που παρεμβαίνουν πιο εκλεκτικά. Η τρομοκρατία δεν φαινόταν να είναι ώμη και απροκάλυπτη στον πολύ κόσμο, όπως παλιότερα, αλλά ή τρομοκρατία της απόλυσης, του παραγκωνισμού, είναι αν το κλοσεξέτασουμε το ίδιο επώδυνη.... Ο καπιταλισμός λοιπόν λόγω της όξυνσης των εσωτερικών του αντιφάσεων, και συγχρόνως βέβαια κάτω απ' τη πίεση της κρισεριάς, ακολουθεί τον πολιτικό ελιγμό του ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ. Εκσυγχρονίζοντας τις δομές του, απ' τη μιá μεριά, φαίνεται να κμβλύνει κάποιες αντιθέσεις, ενώ απ' την άλλη υπάρχει πάντα το «χαρτί στο μανίκι» που λέγεται π.χ. στρατιωτικό ή άλλο παραξινόπημα...

Πως απάντησε η κρισεριά σ' αυτή την «αλλαγή» του καπιταλισμού; Στον εκσυγχρονισμένο καπιταλισμό να μιλάς για ψωμί και για λευτεριά, για ιδεολογικούς μηχανισμούς του κράτους, και απ' τα μέσα μαζικής ενημέρωσης; Η κρισεριά λοιπόν έπρεπε να ανανεωθεί. Όφειλε να κάνει σαφές στον κόσμο ότι η εκμετάλευση δεν ελλατώθηκε έστω κι' αν τώρα το ψυγείο του είναι σχετικά γεμάτο, ότι η κατχοφρή δεν σταμάτησε έστω κι' αν δεν σκοτώνουν τον κόσμο στο δρόμο....

Συνάμα, μέσα σ' αυτές τις «συνθήκες ύφεσης» κάποια προβ-

λήματα, κάποιες αντιθέσεις που παλιότερα δεν αξιολογούνταν σαν πρωταρχικές, άρχισαν τώρα, και κύρια στο χώρο της νεολαίας, να φανεώνονται σε μιá κλιμακούμενη ένταση, και καθημερινά.

Ήταν βέβαια κι αυτές, στενά δεμένες με το σύστημα, και ήταν κι' αυτές αναπόσπαστα κομμάτια των δομών του καπιταλισμού: σχέσεις στην οικογένεια, σχέσεις των δύο φύλων, σχέσεις και κατευθύνσεις στην εκπαίδευση, σχέσεις διδασκόντων - διδασκόμενων, σχέσεις εξουσίας - εξουσιαζόμενων όπως βγαίνουν σε κάθε επίπεδο, σε κάθε διάσταση.

Οι νέοι σήμερα μπορούν να μπάνουν πολύ πιο μαζικά στην εκπαίδευση, ο αναρχαβητισμός έχει μειωθεί πάρα πολύ. Όμως στα σχολεία με τις αυταρχικές δομές και τα αντιδραστικά προγράμματα αναπαράγεται η ιδεολογία της αρχούσης τάξης. Σήμερα οι νέοι δεν μπάνουν κι' ευθείαν στη παραγωγή και έχουν κάποια χρήματα για διασκέδαση. Όμως η διασκέδαση κινείται ως επί το πλείστο σε συγκεκριμένα χαμηλά επίπεδα, και το φάσμα της κνεργίας κινείται απειλητικότερο από ποτέ.

Οι αντιθέσεις λοιπόν μεταφέρονται και σε άλλο επίπεδο, και δημιουργείται η ψευδίσθηση των «συνθηκών ύφεσης». Θα πει ίσως κάποιος: Φτάνουμε λοιπόν στη λογική του: «αχι, τώρα τι κάνουμε χωρίς βαρβάρους;» Μι οι βάρβαροι δεν σταμάτησαν να υφίστανται. Ίσα-ίσα υφίστανται πιο ύπουλοι από κάθε άλλη φορά, υφίστανται

σκεπασμένοι με μιά όμορφη μάσκα. Και όχι μόνο αυτή. Οι βάρβαροι προσπαθούν όσο ποτέ άλλοτε να μπούν μέσα μας, να μας κάνουν και εμάς βαρβάρους. Οι βάρβαροι υφίστανται και μείς οφείλουμε να τους αποκαλύπτουμε. Οι βάρβαροι χτυπούν καθημερινά και μείς οφείλουμε να τους αντιμετωπίζουμε.

Σήμερα η νεολαία έχει εξασφαλισμένα κάποια μέσα που της κάνουν τη ζωή πιο άνετη. Στο σημερινό πλαίσιο που κινείται (μιλάμε για τον Ελλαδικό χώρο), και δεν πεινάει και σπουδάζει. Τώρα όμως η νεολαία έχει να αντιμετωπίσει μια ολόπλευρη κρίση θεσμών σε κάθε επίπεδο. Η ανεργεία όπως είπαμε χτυπάει πρώτα - πρώτα τους νέους. Η κρίση του, μαζικού πιά, εκπαιδευτικού συστήματος. Κρίση των λειτουργιών του στρατού. Η ένταξη των γυναικών στην παραγωγή και οι ιδέες του φεμινιστικού κινήματος εντείνουν τη κρίση του θεσμού της οικογένειας που τείνει να πάψει να αποτελεί τη βασική παραγωγική μονάδα της κοι-

νωσίας. Η κρίση της οικογένειας συνδέεται με την κρίση των παραδοσιακών διαπαιδαγωγικών αξιών και της πουριτανικής σεξουαλικής ηθικής. Η εμπορευματοκτικότητα των σχέσεων. Γενικότερα δηλαδή υπάρχει η πάγια ανικανότητα των αστικών αξιών και ιδεολογιών απ' τη μιά, και τώρα έρχεται να προστεθεί απ' την άλλη και το μπλοκάρισμα των κοινωνιών του λεγόμενου υπαρκτού σοσιαλισμού, που δημιουργούν στην νεολαία κρίση αξιοπιστίας.

Είναι λοιπόν πιο εύκολα τα πράγματα από παλιά αλλά πολύ πιο σύνθετα; Το σίγουρο είναι ότι: ο κόσμος είναι ζόρικος. Και εμείς είμαστε (γίναμε) «καθ' εαυτού» ασθενικοί. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Η σκληρή και αδυσώπητη πραγματικότητα. Και είναι διπλό το χρέος μας τώρα να μην τα «φτύσουμε». Άλλωστε: «Η ζωή μπορεί να πεθάνει. () Θάνατος όμως δεν πρόκειται να ζήσει»....

Μόδης Γούναρης

η κρίση ο πόλεμος και η εργατική τάξη

Κ. Σκορδούλι

Η αρρώστεια της εποχής μας σίγουρα είναι η τρομώδης πολεμοφοβία. Κρούζ, Πέρσινγκ, Τραϊντεντ, 55-20.... Υπερδυνάμεις.... Πυρηνικά.... Γενεύη.... αφοπλισμός.... ειρήνη... ΕΕΔΥΕ, ΚΕΑΔΕΑ, ΑΚΕ κλπ. γεμίζουν κατά κόρο τις στήλες των εφημερίδων και των κάθε λογής εντύπων που μας βομβαρδίζουν καθημερινά με την ειδησεογραφία τους.

Το κοινό σ' όλες τις αναφορές βέβαια είναι ότι θίγουν το θέμα εξ απαλών ονύχων Ο μοναδικός εχθρός ο ιμπεριαλισμός, ο παρκανοχός Ρήγκαν ή για άλλους πιά επαναστάτες οι κακές δύο υπερδυνάμεις ποζάρουν φύσει και θέσει σαν οι πάγιες αιτίες που απειλούν την ειρήνη. Εκεί που αποτυγχάνουν οι διάφοροι συγκεκριμένοι είναι στο να θέσουν ορισμένα ερωτήματα αιχμής και μέσα απ' αυτά να εξηγήσουν τη δυναμική της σημερινής κατάστασης.

Έχει φτάσει δηλαδή ο καπιταλισμός σαν σύστημα σε τέτοιο αδιέξοδο λόγω της κρίσης που περνάει ώστε η ανάπτυξή του κάτω από συνθήκες ειρήνης να είναι αδύνατη και μία ολοκληρωτική πυρηνική καταστροφή να αποτελεί τη μόνη λύση του;

Έχει ηττηθεί το παγκόσμιο εργατικό κίνημα σε τέτοιο βαθμό ώστε να μη μπορεί πλέον να αντιδράσει και να οδηγηθεί ως πρόβατον επί σφαγή, σ' ένα τρίτο παγκόσμιο πόλεμο;

Τι στάση θα κρατήσει η Σοβιετική γραφειοκρατία στα πλαίσια της πολιτικής της «ειρηνικής συνύπαρξης», με άλλα λόγια της παγίωσης του παγκόσμιου status quo απραιτίτης προϋπόθεσης για την διατήρηση της προνομιούχης θέσης της στο εσωτερικό της ΕΣΣΔ; Η απάντηση, στα παραπάνω ερωτήματα δεν μπορεί να είναι παρά μεθοδολογικά ενιαία.

Οι επιπτώσεις της κρίσης

Ο καπιταλισμός της τρίτης επιστημονικοτεχνικής επανάστασης περνάει από τα τέλη της δεκαετίας

του 60 μια κρίση υπερπαραγωγής που διέρχεται περιοδικά από φάση ανακαμψής και σταθεροποίησης για να ξαναπέσει όμως σε υφέσεις που κάθε μιά είναι χειρότερη από την προηγούμενή της(α).

Στην προσπάθειά του για σταθεροποίηση και αύξηση του μέσου ποσοτού κέρδους ο καπιταλισμός κάνει δύο επιλογές: 1. Αρχίζει μιά κούρσα εξοπλισμών μιά και η παραγωγή όπλων αποτελεί την κατ'εξοχή «αγορά υποκατάστασης» για την ανάκαμψη της συσσώρευσης του κεφάλαιου (β) και 2. αρχίζει μια επίθεση λιτότητας ενάντια στο βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων περικόβοντας τις κοινωνικές παροχές και παγώνοντας τους μισθούς προσπαθώντας μ' αυτό το τρόπο να σταθεροποιήσει η και να μειώσει το κόστος της παραγωγής.

Πάνω στις γραμμές που οριοθετούν την πρώτη επιλογή πρέπει να δούμε την καλιέργεια του ψυχροπολεμικού κλίματος από τους ιμπεριαλιστικούς κύκλους, την δημιουργία εστιών τοπικών πολέμων (Ιράν-Ιράκ, Μέση Ανατολή, Φώκλαντ κλπ.) και το χτύπημα της επανάστασης στο «τρίτο κόσμο» (Νικαράγουα, Σαλβαδόρ, Τσάντ και αλλού).

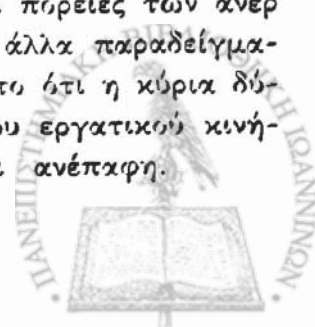
Το χτύπημα των εθνικο-απελευθερωτικών κινημάτων όμως, έχει και μια άλλη μη αμελητέα διάσταση. Εντάσσεται σε μια τακτική ανακατάληψης και σταθεροποίησης των στρατηγικών θέσεων του ιμπεριαλισμού που του εξασφαλίζουν κάποια υπεροχή σε σχέση με την ΕΣΣΔ ενώ παράλληλα διευρύνει

την αγορά των προϊόντων του πράγμα πολύ σημαντικό σε περιόδους κρίσης.

Στις αναπτύγμενες καπιταλιστικές χώρες, το εργατικό κίνημα φάνηκε απροετοίμαστο να αντιμετωπίσει την επίθεση του κεφάλαιου, ευθύνη βέβαια της ηγεσίας του. Αποτέλεσμα, τα εκατομμύρια των ανέργων, το διώξιμο των μεταναστών εργατών από τα μεγάλα καπιταλιστικά κέντρα, οι περικοπές

στις δαπάνες για ασφάλιση, περίθαλψη, παιδεία κλπ. Το εργατικό κίνημα όμως δεν έχει υποστεί την αποφασιστική ήττα που θα κλίσει την πλάστιγγα. Το ότι η Θάτσερ διατάζει να περάσει τους νόμους που θα ρυθμίζουν τη λειτουργία των συνδικάτων, οι απεργίες των εργατών μετάλλου του Βελγίου ενάντια στην ιδιωτοποίηση της Χαλυβουργίας, η πρόσφατη απεργία στη Ρενώ - Ταλμποτ, οι πορείες των ανέργων, και πολλά άλλα παραδείγματα συνηγορούν στο ότι η κύρια δύναμη κρούσης του εργατικού κινήματος παραμένει ανέπαφη.

Παράλληλα η μαζική συμμετοχή των εργατών στα ειρηνιστικά κινήματα αποτελεί σίγουρα μεγάλο πρόβλημα για τις αστικές τάξεις που καταλαβαίνουν ότι δεν μπορούν να πείσουν για την αναγκαιότητα των εξοπλισμών, για την αναγκαιότητα των πολεμικών δαπανών ενώ ταυτόχρονα υπάρχουν εκατομμύρια χωρίς δουλειά που βαδίζουν στην εξαθλίωση.

Η στάση της Σοβιετικής γραφειοκρατίας

Η εκτίμηση του ρόλου της Σοβιετικής γραφειοκρατίας στο ζήτημα του πολέμου δεν μπορεί να ειπωθεί ξεκομμένα από μια συνολική εκτίμηση για την φύση της όπως προκύπτει από τον εκφυλισμό του πρώτου εργατικού κράτους, της ΕΣΣΔ.

Η Σοβιετική γραφειοκρατία δεν είναι κοινωνική τάξη, όπως τουλάχιστον υποστηρίζουν οι Κινέζοι (θεωρητικοί και ο Μπετελέμ κλπ. (γ). Η εξουσία της στην ΕΣΣΔ δεν στηρίζεται στην κατοχή των μέσων παραγωγής, τα προνόμια της προέρχονται από την εκμετάλλευση του κράτους και όχι των δεδομένων παραγωγικών σχέσεων. Ο βοναπαρτιστικός χαρακτήρας της εξουσίας της υποδηλώνει την αυτονόμησή της σαν κοινωνικό στρώμα απέναντι στο προλεταριάτο. Μια αυτονόμηση που στην ουσία είναι φαινομενική. Γιατί απαραίτητη προϋπόθεση για την ύπαρξη της γραφειοκρατίας και σταθεροποίησής της βοναπαρτιστικής της διχτατο-

ρίας είναι η διακρίνιση των αντικειμενικών συνθηκών που την γέννησαν, δηλαδή η αδυναμία του ρωσικού προλεταριάτου και η υποχώρηση της παγκόσμιας επανάστασης, καταστάσεις βέβαια που παγιούνται μέσα από τη διατήρηση του μεταβατικού χαρακτήρα της κοινωνίας της ΕΣΣΔ, και μιας πο-

λιτικής διαδοχικών συμβιβασμών μεταβατικού χαρακτήρα της κοινότητας της ΕΣΣΔ, και μιας πολιτικής διαδοχικών συμβιβασμών με τον ιμπεριαλισμό και ξεπουλήματος των αντι-ιμπεριαλιστικών, κινήματων, της πολιτικής δηλ. της «ειρηνικής συνύπαρξης».

Η σοβιετική γραφειοκρατία στα πλαίσια της πολιτικής της «ειρηνικής συνύπαρξης» (που επαναβεβαιώθηκε πρόσφατα από τον Τσερνιένκο) δεν έχει καμιά διάθεση να ακολουθήσει μια πολιτική ρήξης και μια ταχτική προκλήσεων απέναντι στον ιμπεριαλισμό, όχι γιατί είναι ιδιαίτερα ειρηνόφιλη όπως θέλει να παρουσιάζεται, αλλά γιατί μια σύγκρουση έστω και περιορισμένη και μια πιθανή διαταραχή του παγκόσμιου status quo, θα βάλει σε κίνηση τέτοιες διαδικασίες που θα υπονομεύσουν την ίδια της την ύπαρξη(δ)

Εκείνο που πρέπει να εξετάσουμε σίγουρα είναι αν η πολιτική της «ειρηνικής συνύπαρξης» κατευνάζει την επιθετική διάθεση του ιμπεριαλισμού. Η ιστορική εμπειρία βέβαια συνηγορεί για το αντίθετο. Οι στρατιωτικές επεμβάσεις του ιμπεριαλισμού σε διάφορα σημεία του πλανήτη όπου η επανάσταση σημείωνε κάποια πρόοδο, δείχνουν την χρεωκοπία της πολιτικής της γραφειοκρατίας. Η επιθετικότητα του ιμπεριαλισμού ολοένα ενισχύεται από τους αδιάκοπους συμβιβασμούς της σοβιετικής γραφειοκρατίας. Εκείνο βέβαια που θα αντιπρότεινε κάποιος δεν θα ήταν μια αντικλιμάκωση των επεμβάσε-

ων από πλευράς γραφειοκρατίας αλλά μια ενεργή συμπαράσταση στα αντιιμπεριαλιστικά κινήματα κινήματα που θα αδυνάτιζε αποφασιστικά τον ιμπεριαλισμό, και μια σωστή πολιτική αντιπολεμικής κινητοποίησης των μαζών των καπιταλιστικών χωρών (δ) αντί της προσπάθειας ανταγωνισμού του ιμπεριαλισμού στην κούρσα των εξοπλισμών. Η πολιτική της γραφειοκρατίας βρίσκεται σε αδιέξοδο. Αδιέξοδο που γίνεται ακόμα εντονότερο από την ύπαρξη φυγόκεντρων τάσεων και αναταραχών στη ζώνη επιρροής της (Πολωνία, πολιτική Τσαουσέσκου). Η ιστορική αστάθεια της εξουσίας της σοβιετικής γραφειοκρατίας γίνεται τώρα περισσότερο εμφανής παρά ποτέ. Η δυναμική του ταξικού συσχετισμού δυνάμεων σε παγκόσμια κλίμακα ελαττώνει τα περιθώρια ελιγμών της. Η λεπτή ισορροπία πάνω στην οποία στηριζόταν η βουναπαρτιστική διχτατορία της, στην περίοδο της κρίσης μοιάζει να χάνει διαταραχτεί ανεπανόρθωτα. (ε)

Η σπουδαιότητα της συμμετοχής μας στις αντιπολεμικές κινητοποιήσεις.

Στο βαθμό που η κρίση του καπιταλισμού βαθαίνει, στο βαθμό που η επίθεση του κεφάλαιου ενάντια στους εργαζόμενους συνεχίζεται, στο βαθμό που η σοβιετική γραφειοκρατία είναι ανίκανη να ξεφύγει από το δόγμα της «ειρηνικής συνύπαρξης», στην ίδια βαθμό αυξάνεται η σπουδαιότητα του αντιπολεμικού κινήματος που αναπτύσσ

σεται στις κύριες καπιταλιστικές χώρες.

Είναι αλήθεια ότι το κίνητρο για τους περισσότερους που συμμετέχουν είναι ο φόβος για μια ολοκληρωτική πυρηνική καταστροφή, ένα ολοκαύτωμα, ένας φόβος για το μέλλον της ύπαρξης της ανθρωπότητας σαν σύνολο ή στην καλύτερη περίπτωση, ένας στείρος αντιιμπεριαλισμός. Θα ήταν εθελουφία να το κρηθούμε.

Στο μέτρο βέβαια που στο αντιπολεμικό κίνημα συμμετέχουν τμήματα της οργανωμένης εργατικής τάξης, το κίνημα έχει χ' ευτού αντικειμενικά μια αντικαπιταλιστική, δυναμική. Η συμμετοχή η δική μας έγκειται στο να δώσουμε μια υποκειμενική διάσταση, στο αντικειμενικά αντικαπιταλιστικό.

Στο να εξηγήσουμε ότι ο αγώνας ενάντια στους εξοπλισμούς καθώς και ο αγώνας ενάντια στη λιτότητα μπορούν να δικαιωθούν πλήρως μόνον όταν συνδεθούν με μια συνολική, αντικαπιταλιστική, λύση. «Δεν υπάρχει άλλη ιστορική λύση στην κρίση της ανθρωπότητας - της οποίας ο αγώνας προς την πυρηνική αυτοκτονία είναι η πιο περιφανής έκφραση - από την κατάληψη της εξουσίας από τους εργατές και η άσκησή της απ' αυτούς σε παγκόσμια κλίμακα, στα πλαίσια της πιο πλατειά προοδυστικής σοσιαλιστικής δημοκρατίας, βασισμένη στη σχεδιασμένη, κεντροχειρίση, των παραγωγών» (βλ. E. Mandel: «The Threat of War and the Struggle for Socialism». New Left Review, Nov - Dec. '83).

(α). Βλ. E. Μαντέλ: «Η τελευταία οικονομική κρίση», εκδ. Οδυσσεύς και του ίδιου συγγραφέα «Long waves of Capitalist Development», C.U.P. 1980.

(β). Βλ. Ρ. Λούξεμπουργκ: «Ο μιλιταρισμός σαν τομέας ίσυσώρευσης» στο έργο της «Η συσσώρευση του κεφάλαιου» εκδ. Διεθνής Βιβλιοθήκη.

(γ). Για μια απάντηση-διάλογο στις θεωρίες των Μπετελέμ, Σουήζη, Κλίφ, κλπ. βλ. Φερνάν Σαρλιέ: «Πρός τον καπιταλισμό η το σοσιαλισμό τα εργατικά κράτη;» εκδ. «Νέοι Στόχοι, 1971.

(δ) Βλ. E. Μαντέλ: «Ειρηνική Συνύπαρξη και Παγκόσμια Επανάσταση», Εκδ. Ύψιλον 1979.

(ε). Για μια λεπτομερή ανάλυση της κρίσης της γραφειοκρατίας στη σημερινή περίοδο βλ. Α. Βεμπέρ: «Εργατικό κίνημα, γραφειοκρατία, σταλινισμός» στη σύλλογή άρθρων: «Γραφειοκρατία» εκδ. Θεωρία, 1982.

ΤΟΠΙΟ

Είχε ξημερώσει μα τα φώτα της παραλιακής λεωφόρου είχαν μείνει αναμμένα στην ομίχλη. Με τη βαλίτσα στο χέρι, χυμένα στις άκρες ρούχα και χαρτιά.

Τη συνάντησα με ένα μωρό στην αγκαλιά που βύζαινε έξω απ' τη μπλούζα. Της είπα να τη βγάλει - πως θα βυγιάξει έτσι το παιδί; — έφυγε χωρίς δεύτερη κουβέντα.

Όταν πιά χάθηκε στην ομίχλη κοίταξα τη βαλίτσα και θυμήθηκα τους φίλους που μ' αποχαιρετούσαν — να προσέχεις τις κακοτοπιές — θυμήθηκα και το πρακτορείο των λεωφορείων, μόνο που δεν ήξερα πιά άν γυροούσα ή έφευγα.

Στύρος Βλέτσας

